

SoftwareBus

Keyboard Layout

Monitor Settings

Network Manager

Partition Editor

Smart Control

System and Benchmark

WiFi

USB

U3

Parted Magic

A Free Partitioning Tool

Processlist: 1/4 Running: 1
(top 5 sorted by CPU usage)

NAME	PID	CPU%	MEM%
Xorg	4216	0.26	0.63
xfsd-memcached	5282	0.20	0.32
clipboard-daemon	4336	0.06	0.14
pmagic_initab_da	5205	0.00	0.01
nouveau-gtk	5197	0.00	0.25

(top 5 sorted by MEM usage)

pmagic-5.7.iso - ISO Master

File View Tools Help

Go back New Directory

/media/sdc1/2010-6-1 dec/

Name Size

- ++ Intro ++
- + CompUsers
- + Parted Magic 5.7
- Scrub 1.3.x
- virus, Spam etc
- time
- Bestandsbe...
- Beveiliging
- Pubblad Back...
- CD & DVD
- Communicatie
- boot
- pmagic

Parted Magic

**Inzet van Open Source
in Gambia en Senegal**

Office WordPerfect 5X

Digifoto goes cultural!

Rhino - SDD/HDD Sandwich

'The making of' de SoftwareBus

2010 **6**

Officieel orgaan van **hcc!CompUsers** interessegroep

Inhoud

- 1 Voorpagina
- 2 Inhoud
- 2 Van de redactie
René Suiker, hoofdredacteur
- 2 Bij de voorplaat
Henk van Andel
- 3 Eindejaarsmijmeringen
Henk van Andel
- 4 Goede voornemens
Petra Claessen
- 5 Bestanden delen via Transmission
Jan Stedehouder
- 6 Digifoto goes cultural!
Wessel Sijll
- 8 Open Source in Gambia en Senegal
Gerrit Marskamp
- 12 Rhino's Tips uit HCC!forums
Rein de Jong
- 15 Advertentie PCM
- 16 Rhino - SSD/HDD Sandwich
Rein de Jong
- 18 Parted Magic
Henk van Andel
- 21 Office WordPerfect X5
Ernst Roelofs
- 24 'The making of' de SoftwareBus
René Suiker
- 27 Advertentie PC-Active
- 28 Soluto: antifrustratie-software
Henk van Andel
- 31 Colofon
- 31 Advertentie Hosting2Go
- 32 GigaHits 2010-6
Henk van Andel

Bij de voorplaat

Parted Magic: een geheel compleet systeem op basis van Linux, met een grafische interface. Je ziet in principe niets van Linux. Je vindt het bootable op de GigaHits 2010-6.

Van de redactie

Zo tegen het eind van het jaar kijken we doorgaans even terug op het afgelopen jaar en verder blikken we vooruit. Laten we van deze gewoonte nu eens niet afwijken.

Voor u ligt alweer de laatste SoftwareBus van 2010. Op het moment van schrijven is Sinterklaas in het land. Als u dit leest is het bijna Kerstmis. Sorry, als u dit blad in de bus krijgt is het bijna Kerstmis, wanneer u het leest weet ik natuurlijk niet. Toch heb ik het gevoel, dat het blad vrij snel na aankomst gelezen wordt. Ik hoop het in elk geval van harte, want we doen ons uiterste best om er elke keer weer een interessant blad van te maken. Verderop in dit nummer doen we ook uit de doeken, wat er allemaal bij komt kijken. En dat is heel wat.

Over kijken gesproken, we kijken dus even terug. Tijd voor bespiegeling hebben we eigenlijk niet, want deze SoftwareBus volgt wel heel snel op de vorige. U weet wel: die extra dikke uitgave met een uitgebreide fotobijlage van ons eigen Platform Digifoto. Hoewel het niet iedereen kon bekoren, waren wij er zelf wel enthousiast over en hebben we gelukkig ook positieve reacties mogen ontvangen.

Kijken we verder terug, dan hebben we een bewogen jaar achter de rug. De samenwerking met de HCC, onze moedervereniging, ging met horten en stoten. Uiteindelijk komen we er elke keer samen wel weer uit, maar het kost steeds wel veel energie. Een soort haat-liefde verhouding lijkt het wel, we kunnen niet goed met elkaar, maar toch ook niet zonder elkaar. Hopelijk gaat dit het komende jaar allemaal wat vloeiender. Maar uiteindelijk hebben we met de HCC wel bereikt, dat het HCC!Digital Event, ofwel de HCC!Dagen in een nieuw jasje, een groot succes werd. In het vorige nummer heeft u daarover kunnen lezen en ook in dit nummer komt Petra daar nog op terug. Terwijl ik dit schrijf komt trouwens het bericht binnen dat Petra de HCC gaat verlaten. Onze voorzitter besteedt hier aandacht in zijn column, dus doe ik dat niet. Uiteraard wens ik haar wel veel succes in haar nieuwe functie.

Het thema voor dit nummer is uiteraard Kerst. Deze keer hebben we er een bijzondere invulling aan gegeven, door aandacht te besteden aan de medemens die het met wat minder moet stellen. Hierbij komt het begrip Ubuntu om de hoek kijken. U denkt dan aan Linux? Terecht, Lees 'Inzet van Open Source in Gambia en Senegal'. Hier hoort eigenlijk ook een oproep bij. Er zijn misschien wel meer mensen die hieraan willen of kunnen bijdragen. We beraden ons nog over hoe we dit kunnen faciliteren; in een volgend nummer meer daarover. We hebben er alvast een e-mailadres voor geopend: goforafrica@compusers.nl

In SoftwareBus 2011-1 meer nieuws over CompUfair, het grootscheepse vervolg op onze GebruikersDagen. Op 5 februari in De Bilt. Op deze dag stellen we, traditiegetrouw, onze leden weer in staat hun zolder leeg te verkopen, voor zover computergelateerd. Als u daaraan mee wilt doen, moet u zich vóór het verschijnen van de volgende SoftwareBus opgeven bij Evenementen@CompUsers.nl.

Namens de redactie en het DTP-team wens ik u een fijne Kerst, een goed uiteinde en een fastastisch Nieuwjaar. Hopelijk slaagt u in uw goede voornemens en komen uw wensen uit. Wij zien elkaar weer in 2011!

René Suiker
hoofdredacteur

Eindejaarsmijmeringen

Het jaar 2010 zit er weer bijna op. Een jaar waarin veel gebeurde. Maar ook veel niet gebeurde.

Na een wat stuntelig begin van het PCtoGO-project, is dit met veel succes afgesloten. We konden bieden wat we beloofd hebben en duizenden PctoGO-sticks zijn over de toonbank van de eShop gegaan.

Binnen CompUsers zijn veranderingen in gang gezet. Een opknappbeurt en een aanpassing aan de veranderingen in de maatschappij. Het eerste wat hiervan zichtbaar zal worden is de *CompUfair* op 5 februari 2011, die het wat verouderde concept van de traditionele Mega-CompUsersDag in september gaat vervangen.

Ook onze internet-'presence' gaat op de helling. Qua faciliteiten en structuur. Vooral gericht op meer en actuele informatie voor onze leden en andere belangstellenden.

Er staan nog meer vernieuwingen op stapel. Helaas kan ik daar nog niet veel over zeggen. Door het barre weer werd een bestuursvergadering naar achteren geschoven, terwijl in verband met de drukte bij onze drukker de sluitingsdatum voor de SoftwareBus naar voren werd geschoven om erop te kunnen rekenen dat die jullie nog voor Kerst bereikt.

Kortom, CompUsers is en blijft springlevend. Bestaande activiteiten en diensten werden verbeterd of zullen nog worden verbeterd. Nieuwe loten zullen aan de stam groeien. Daarbij zal vooral de blik worden gericht op de leden thuis.

Het speelveld van CompUsers is in de eerste plaats de HCC. Onze 'moedervereniging', waarmee we graag in symbiose leven. Daarom blijven we graag verbonden via de navelstreng. Maar een stukje autonomie voor CompUsers willen we ook graag in stand houden. Zonder dat had CompUsers niet zo veel kunnen bereiken.

De HCC is in een transformatieproces om aantrekkelijker te worden voor de huidige en nieuwe leden. Want door de afbrokkeling van het aantal leden werd de financiële armlag minder, terwijl juist een betere invulling van de voordelen voor de leden noodzakelijk is.

De HCC werd drie jaar geleid door Petra Claessen. Drie jaar heeft zij die rol hartstochtelijk vervuld. Met een ongelooflijke inzet en energie. Velen hebben haar ontmoet tijdens onze bijeenkomsten. Maar ook tijdens de bijeenkomsten van de andere zestig groeperingen van de HCC. Haar taak was zeker niet in alle opzichten te benijden. Door het teruglopend ledenaantal was de noodzaak om kosten te besparen heel hoog.

Terwijl ik dit schreef, kwam het onverwachte bericht van haar vertrek. Zij wordt per 1 januari directeur van de Sales Management Association. Een baan die haar vast op het lijf geschreven is en waarmee wij haar graag feliciteren. En tevens willen wij haar bedanken voor haar inzet die zij aan de HCC heeft gegeven en voor de mogelijkheden die zij CompUsers heeft geboden om een partijtje mee te spelen.

Inmiddels moet ik gaan afsluiten, want de redactie heeft maar één pagina voor mijn mijmeringen. En dat doe ik met de dank namens de vereniging CompUsers aan allen die bijgedragen hebben aan CompUsers. Mijn mede-bestuursleden, ook zij die ons in april verlieten. Dank ook aan alle kaderleden en overige vrijwilligers. En ook dank aan de bedrijven die daaraan meewerken en waarmee we een goede relatie onderhouden.

En last but not least wil ik allen prettige feestdagen toewensen. En bovenal ook een gezond en voorspoedig 2011.

Henk van Andel
Voorzitter CompUsers

Goede voornemens

2011 staat te trappelen om 2010 af te lossen. Altijd een goed moment om even terug te kijken op het afgelopen jaar, en vooral om het over de toekomst te hebben en goede voornemens te delen. HCC heeft een aantal hoogtepunten achter de rug. Er vonden weer talloze verenigingsactiviteiten plaats, waar veel HCC-leden op af kwamen. Al deze bijeenkomsten werden (mede) georganiseerd door vrijwilligers van HCC. Zij hebben ervoor gezorgd dat 2010 wederom een actief en interactief verenigingsjaar was; chapeau voor onze vrijwilligers!

HCC organiseerde dit jaar de Nationale Computer Opschoondag. Ruim 33.500 computergebruikers, leden en niet-leden van HCC, registreerden zich voor deze dag. Een resultaat waar we met z'n allen trots op kunnen zijn.

Waar we ook zeer tevreden over zijn is ons digitale kennisevenement HCC!digital, dat op 5 en 6 november jl. in de Jaarbeurs plaatsvond. Twee dagen lang bezochten bijna 10.000 bezoekers het evenement. Er werden workshops gevolgd, games gespeeld, producten gekocht en er was veel ruimte voor persoonlijk contact. Een uniek nieuw evenement, dat heel positief is ontvangen.

Een goed jaar dus, maar er zijn altijd verbeterpunten.

HCC is de computervereniging van elke computergebruiker. Van hobbyist tot professional, van jong tot oud, van beginner tot expert. Dáár ligt onze toegevoegde waarde en dáár gaan we ons het komende jaar dan ook nog meer op richten, HCC is er voor iedereen! Het producten- en dienstenaanbod zal de komende jaren uitgebreid worden, zodat elke computergebruiker baat heeft bij het HCC-lidmaatschap.

Een ander belangrijk aandachtspunt voor 2011 is ondersteuning. HCC wordt de vereniging voor hulp op de digitale snelweg. Via presentaties en workshops door heel het land en via HCC!forums helpen leden elkaar op het gebied van computergebruik. We streven naar een computerondersteuning voor onze leden van 24 uur per dag.

Daarnaast gaat HCC haar maatschappelijke verantwoordelijkheid verder uitbreiden. We vinden dat niemand achter mag blijven in de digitalisering van de samenleving. De vereniging intensivert daarom bestaande samenwerkingsverbanden en gaat opzoek naar nieuwe maatschappelijke partners.

Ten slotte wil ik u graag informeren over de 'HCC om de hoek'. Ook in 2011 blijven Interessegroepen en Regio's een zeer belangrijke rol spelen binnen de vereniging. De groeperingen zorgen ervoor dat u dicht bij huis leden kunt ontmoeten, en kennis en kunde kunt uitwisselen. Uiteraard staat uw Interessegroep CompUsers ook volgend jaar weer voor u klaar.

HCC gaat het nieuwe jaar barstensvol ambities in. Ambities die passen bij een vereniging anno 2011. Ik zie ernaar uit om al onze ambities, samen met uw steun, te verwezenlijken, en u in het nieuwe jaar te ontmoeten op een van de vele bijeenkomsten.

Mede namens de Raad van Toezicht en het team op het verenigingsbureau HCC wens ik u allen fijne feestdagen toe en een mooie start van 2011.

Petra Claessen
directeur/bestuurder HCC

Petra Claessen treedt per 1 januari in dienst als directeur van SMA (Sales Management Association). En kennelijk heeft Petra er echt zin in. Gefeliciteerd! En dank voor de drie jaren inzet voor de HCC.

Bestanden delen via Transmission

Jan Stedehouder

Als je bijvoorbeeld een Linux-distributie wilt verspreiden kun je kiezen voor directe downloads, maar dan komt het volledige dataverkeer voor jouw rekening (en dat kan aardig in de papieren gaan lopen). Bij het downloaden via BitTorrent wordt, in beginsel, iedere downloader ook gelijk een uploader die zijn stukjes weer deelt met andere downloaders. En omgekeerd, vandaar de term peer-to-peer filesharing.

Organisaties voor auteursrechten (Brein, RIAA, MPAA, BUMA/Stemra, et cetera) zijn niet blij met filesharing want het wordt vaker gebruikt voor uitwisselen van materiaal waarop rechten rusten. Maar, los van de Linux-distributies, is er voldoende materiaal dat je legitiem mag uploaden en delen. Zoals het muziekarchief van Simuze. Hoe maak je een .torrent-bestand voor de uitwisseling van deze muziekcollectie?

Wat is Simuze?

Simuze is (per 1 december 'was') een dienst waar artiesten muziek beschikbaar stellen onder een open content-licentie (één van de Creative Commons-licenties). Sinds 2005 zijn ruim 2.000 muziekstukken online geplaatst. Helaas zal Simuze per 1 december de deuren sluiten. De initiatiefnemers deden een oproep om het archief veilig te stellen, onder andere door het aanbieden van de muziek via BitTorrent. Dat was ook gelijk de inspiratiebron voor dit artikel.

Een .torrent-bestand maken

Dit doen we via Transmission. Het programma Transmission BitTorrent-client (Toepassingen, Internet) wordt door Ubuntu standaard meegeleverd.

1. Open het programma

en klik op Bestand, Nieuw. We komen dan in het venster waarin we nieuwe .torrentbestanden kunnen maken. Het is mogelijk een complete map beschikbaar te stellen via BitTorrent (Bronmap) of een afzonderlijk bestand (Bronbestand).

In dit venster moeten we ook het adres van de BitTorrent-server (Tracker) invullen. Waar halen we dat vandaan?

2. Open Firefox en ga naar

<http://www.legittorrents.info>. Legit Torrents is een BitTorrent-server die zich uitsluitend richt op materiaal dat onder een open content-licentie mag worden verspreid.

Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld The Pirate Bay. Om materiaal te uploaden moet je een account aanmaken en vervolgens op uploaden klikken.

In het scherm vinden we dan het adres van de tracker. Neem dit adres over in het scherm van Transmission.

3. Klik nu op (Geen)

achter Bronbestand en selecteer het bestand waarvoor een .torrent-bestand gemaakt moet worden. In dit geval wordt dat het bestand simuze-cc-music-2005-2010.tar.gz.

4. Klik op Openen

We zijn bijna klaar. In het veld Commentaar kunnen we wat informatie geven over de inhoud van het bestand. Voor nu hoeven we niets te doen met de optie Niet publieke torrent. Dat is pas van belang op het moment dat je informatie wilt gaan uitwisselen via BitTorrent-servers die uitsluitend voor leden zijn.

5. Na een klik op Nieuw

begint Transmission met het aanmaken van een .torrent-bestand. Zodra dit klaar is, kun je kiezen. Met Toevoegen wordt het nieuwe .torrent-bestand direct geladen in Transmission en worden de gegevens naar de BitTorrent-server gestuurd. Kieszen we voor Sluiten dan keert Transmission terug naar het beginscherm. Bij de standaardinstellingen vinden het nieuwe .torrentbestand dan op het Bureaublad.

6. Ga nu terug naar de website

van Legit Torrent en gebruik het menu uploaden om het .torrent-bestand toe te voegen aan de BitTorrent-server.

7. Kies vervolgens in Transmission

voor Toevoegen. Transmission voert nu een controle uit op de integriteit van het aanwezige bestand. Aangezien wij het gehele bestand hebben zal de test op 100% uitkomen. Heb je maar een deel van het bestand, dan zal Transmission dit signaleren en bij de BitTorrent-server op zoek gaan naar de ontbrekende stukken. Klik vervolgens opnieuw op Toevoegen en Transmission is klaar om de bestanden te delen. De server krijgt nu het signaal dat het bestand beschikbaar is en het nieuwe .torrentbestand wordt nu zichtbaar voor de andere gebruikers.

8. Maken van een .torrent-bestand

van een complete map is niet veel anders. We klikken op <gebruikers-naam>

en vervolgens op Andere... Selecteer nu de map met losse bestanden en klik op Openen.

9. Vul nu opnieuw de gegevens in

voor de tracker en klik op Nieuw. Heel wat downloaders zullen blij zijn met de mogelijkheid afzonderlijke bestanden binnen te halen. Zeker bij een omvangrijke muziekcollectie als die van Simuze zit er wellicht materiaal bij waar je minder enthousiast over bent. De downloader kan nu heel gericht kiezen. Zodra beide .torrent-bestanden zijn toegevoegd kan het grote delen beginnen. De kans dat dit gelijk gladjes verloopt is aanzienlijk, maar om het uploaden te verbeteren is het zinvol een aantal instellingen aan te passen (Bewerken, Voorkeuren).

10. In het tabblad Snelheid

kun je de upload- en downloadsnelheden aftoppen. Een ongelimiteerde uploadsnelheid (waarbij dus maximaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare bandbreedte) wil nog wel eens voor problemen zorgen. Het advies is om de upload te beperken op ongeveer 75- 80% van de beschikbare bandbreedte. In mijn geval, met een 1024 upload werkt 65 KB/s prima.

11. In het tabblad Netwerk

wordt aangegeven welke poort gebruikt mag worden voor inkomende verbindingen. Het maakt het makkelijker voor nieuwe downloaders als de juiste poort open staat op de router en verwijst naar de computer van waar het bestand wordt opgeladen.

Op de site <http://portforward.com/> staat een goede uitleg voor het instellen van de poorten op de router. De site beschrijft dit voor een groot aantal modellen.

Nu is het uploaden van zulke grote bestanden via een consumentenlijntje niet iets wat je zo doet. Om nu een computer dagen, weken te laten draaien is ook niet aan te raden (milieu, energierekening), dus daar heb ik een Bubba|2 server voor.

Voor een relatief klein bedrag heb je een NAS of mediatank met BitTorrent-functionaliteit die ook maar een fractie van het energieverbruik heeft.

Programma's: Simuze, Transmission

Digifoto goes cultural!

Wessel Sijl

De titel van dit artikel moge wellicht de vraag oproepen of er nog wordt gefotografeerd door de leden van DigiFoto. Het antwoord: "Ja, natuurlijk! Zelfs meer en soms zelfs experimenteler dan ooit."

En om dat in gang te houden, kan een inspirerende prikkel op zijn tijd geen kwaad. Deze prikkel werd toegediend met een excursie naar het Nederlands Fotomuseum te Rotterdam op 14 november 2010. Dat was een leerzame en inderdaad inspirerende ervaring! En ondanks het zeer grauwe en regenachtige weer, hebben na het museumbezoek enkele die-hards ook nog wat van de fotogenieke omgeving op de gevoelige plaat (excuus: op de CCD of CMOS) vastgelegd.

Foto Rinus Alberti - entree van het museum

De kritische lezer van de SoftwareBus zal zich afvragen: "Die DigiFoto-excursies zijn toch altijd in het voorjaar?" Ja, dat klopt, maar dit jaar is besloten om voortaan twee keer per jaar met elkaar op stap te gaan; in het voorjaar een actieve fototrip met nadruk op het foto-

Foto Wessel Sijl - de entree van het fotomuseum maar dan uit een andere hoek

graferen zelf, en in het najaar een dag op de culturele toer: het aanschouwen van spraakmakend werk van beroemde fotografen in musea of galerieën, of met andere inspirerende, overdekte foto-activiteiten. DigiFoto zoekt hiermee ook de diepgang in de fotografie. Want ook al is de digitale fototechniek nog zo interessant en perfect, het gaat om de inhoud van de foto.

Voor elk wat wils

Het bezoek aan het Fotomuseum in november was een goede zet: er waren maar liefst drie exposities van totaal verschillende fotografen. En daarnaast kon ook de afwisselende huiscollectie van het museum worden aanschouwd. Kortom, er was voor elk wat wils.

Nan Golding

De eerste expositie, getiteld 'Poste Restante' van de Amerikaanse fotografe Nan Golding, was gelijk een stevige binnenkomer. Zeer controversiële fotografie van de zelfkant van de maatschappij, doorspekt met een flinke dosis surrogaatsex, drugs en leegheid. Nan Golding geeft ook veel van haarzelf bloot; ze stelt dan ook: "My written diaries are private, my visual diary is public." Doordat haar werk vaak letterlijk snap-

Foto Jos van den Berge - de intro naar een controversiële expositie

shots zijn, is de technische perfectie vaak ver te zoeken. Veelal harde, frontaal ingeflitste en onscherpe foto's. Maar tegelijkertijd ook hele subtiele en geraffineerde composities. Door deze bijzondere, soms rauwe aanpak, is de rauwheid van de gefotografeerde wereld als het ware versterkt. En het ef-

Foto Rinus Alberti - in de coulissen van Nan Golding expositie, geïnspireerd op de stijl van deze fotografe: confronterend, mysterieus, en inhoud gaat boven technische perfectie

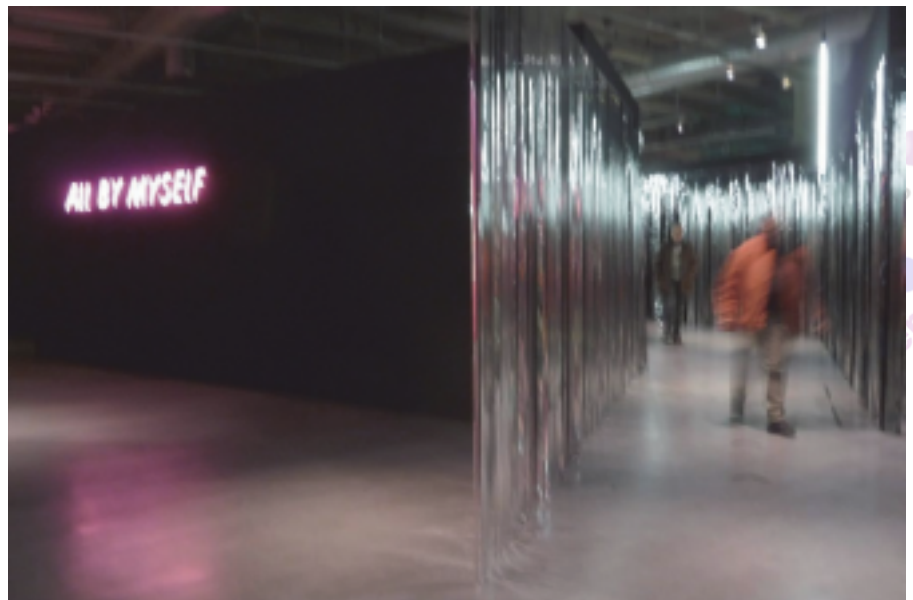

Foto Rinus Alberti - digigrafen napratend én fotograferend

fect werd verder versterkt door een doordachte presentatie van de dia's met treffende bijpassende muziek, of in gedrukte vorm bijeengebracht met evenzo treffende collages. Ofschoon de meningen over deze foto's verdeeld waren, bleven de beelden op het netvlies gebrand en leverde het veel interessante discussies op. En heel belangrijk: het was een goed voorbeeld dat foto's voor een zekere zeggingskracht lang niet altijd technisch perfect hoeven te zijn.

Duane Michals

De tweede expositie, het werk van de Amerikaanse fotograaf Duane Michals, was van een heel andere orde. De titel van de expositie 'Dr Duanus' riep hoge verwachtingen op. En die verwachtingen kwamen bij velen uit. Duane Michals is vooral beroemd geworden met zijn geraffineerde sequenties: series van adembenemende foto's die bij elkaar als het ware een experimentele film vormen. Dit met gebruikmaking van soms zeer intelligente, uitgeknipte technieken. Je blijft er naar kijken, en je blijft je

Foto Jos van den Berge - in Rotterdam valt altijd wel een foto te scoren, ook bij slecht weer

verbazen over de creatieve aanpak. Naast de sequenties bestond deze expositie ook uit op zichzelf staande beelden, veelal van portretten - al dan niet van beroemdheden - bijzondere interieurs en impressies. Dit alles is ook nog eens gefotografeerd en afgedrukt in prachtige subtiele grijstinten. Zwartwitfotografie van de bovenste plank! En verder waren sommige foto's voorzien van handgeschreven teksten, vaak doorspekt met de nodige humor. Duane Michals stelt zelf: "When you look at my photographs, you are looking at my thoughts." De getoonde experimenten zouden met de hedendaagse digitale technieken

veel beter en makkelijker te realiseren zijn, dan op de manier waarop Duane Michals dat destijds voor elkaar kreeg. Maar dat zegt dan ook veel over de inzet en creativiteit van deze fotograaf. Al snel ontstond er een levendige discussie over de vraag welk experiment in de geest van Duane Michals zou kunnen worden opgepakt. Een interessante uitdaging voor een volgende DigiFoto-activiteit; wie weet wat er ontstaat.

Foto Isja Nederbragt - even bijkomen in Café Pier 30

Kaddu Wasswa

De derde expositie, met fotografie uit Oeganda, was een prettige verrassing. Fotografe Andrea Stultiens vertelt hiermee het verhaal van Kaddu Wasswa, een 77-jarige Oegandese fotograaf. Zijn werk, samen met dat van Stultiens en de kleinzoon van Kaddu Wasswa, Arthur C. Kitsu, toont op indrukwekkende wijze de Oegandese samenleving, waarbij pijnlijk nauwkeurig en tegelijkertijd subtiel de verschillen tussen arm en rijk in Afrika aan het licht kwamen. Extra bijzonder is, dat de fotografen dit mede bereikten met zo goed als lege en ruimtelijke impressies. "In de beperking toont zich de meester", en dat gaat zeker op voor deze inspirerende Oegandese vaklui.

Het rondje koffie na het aanschouwen

Foto Wessel Sijl - De 'Kop van Zuid', ook bij slecht weer een fotografische uitdaging

van de exposities mondde uit in levendige gesprekken, waarbij techniek, inhoud, gevoel en betrokkenheid bij de fotothema's elkaar flink afwisselden. De leden werden naar aanleiding van deze intrigerende zondag weer eens met beide benen op de grond gezet: de techniek, zelfs de fraaiste staaltjes van digitaal kunnen, is een middel, en nooit het doel. Maar tegelijkertijd vormt dit allemaal ook aanleiding om de techniek juist aan te wenden én uit te buiten om tot meer inspirerende fotografie te komen. En dat smaakt naar meer ... Een excursie, ook al is het een bezoek aan een expositie, noopt toch tot fotograferen. Zelfs hoewel het zo ongeveer de meest regenachtige dag van 2010 was, wisten enkele digigrafen toch wat pakkende platen te scoren van de Kop van Zuid buiten, of binnen in het lokale café Pier 30.

Terugblik

Het Platform DigiFoto kijkt met genoeg terug op deze inspirerende dag, en er wordt nu al nagedacht over wat de volgende excursie gaat worden.

Heeft u ideeën? Schroom niet om contact op te nemen met een van de coördinatoren van het Platform, Isja Nederbragt, Wessel Sijl, Rinus Alberti of Jurriaan Nijkerk: digifoto@compusers.nl

En heeft u iets interessants op fotografisch gebied dat wellicht de moeite waard is voor publicatie in de SoftwareBus of in CHIP Foto Video, neem dan contact op met de PR mensen van DigiFoto, Jos van den Berge of Ernst ter Horst, op hetzelfde e-mailadres.

Open Source in Gambia en Senegal

Gerrit Marskamp

Go for Africa zet zich in om diverse beroepsscholen, scoutingclubs, ziekenhuizen en ecologische projecten te ondersteunen. Dat doen ze door hergebruikcomputers uitgerust met Open Source software in te zetten in Gambia en Senegal. Deze software werkt heel goed onder het besturingssysteem Ubuntu van Linux. Een verslag van Gerrit Harskamp, die als HCC-kaderlid is meegereisd met Go for Africa.

Mij is gevraagd te laten zien wat kan, met de inzet van Open Source software, als ondersteuning voor projecten in Afrika. Deels is dit een soort reisverslag, deels wat technischer, misschien wat minder technisch dan wat er normaal aangeboden wordt. Gebaseerd op mijn eigen ervaringen.

Waarbij ik nog wil opmerken dat ik geen echte 'Linux-expert' ben en ook niet meen alle nuttige toepassingen inzake educatie te beheersen. Intussen heb ik gemerkt dat mijn kennis toch wel op voldoende niveau schijnt te zijn.

Open Source is in dit geval voornamelijk gericht op het besturingssysteem Linux, in de smaak Ubuntu, en dan ingezet op scholen in Gambia en Senegal. Een soort van thuiskomen dus, aangezien Ubuntu als begrip ook uit Afrika, Zuid-Afrika, komt. Eén van de betekenissen van het Zulu/Xhosa woord is zo iets als: medemenselijkheid naar anderen. Ik was in de gelegenheid dit proces ook eens in de praktijk te brengen.

Samenwerking

Nu is deze inzet een mooi voorbeeld van hoe diverse groepen of organisaties tot samenwerking komen. Mijn avontuur begon eigenlijk met een verzoek in het Ubuntu-forum, waar ik als 'mrGee' bekend sta, om te helpen een aantal computers hardwarematig te herstellen en er daarna Ubuntu op te zetten.

Nu ben ik geen echt 'forumdier' en ik houd me bijvoorbeeld ook niet bezig met forumpolitiek, maar ik vind een aantal initiatieven, gestart vanuit het forum, wel weer leuk om aan mee te werken.

Nu was er in het verleden ook al eens iets gedaan in deze richting en er waren wat machines klaargemaakt die richting Gambia werden gestuurd. De stichting Go for Africa gebruikt als ondersteuning voor 'hun' scholen namelijk gedoneerde computers waarop Ubuntu en een aantal voorgeïnstalleerde softwarepakketten staan. Daarbij nog wat autotechnische schema's, voornamelijk in pdf-vorm. Na wat suggesties van forumleden, en na overleg, was er een aantal vrijwilligers voorhanden: een mannetje of tien en één dame, die later in een

Leraren autotechniek in Gtti Serrekunda krijgen les van Ep Gernaat

loods in Brabant aan het werk zouden gaan. Dat nam zo zijn tijd, de oproep was van mei 2009. Daadwerkelijk werd er pas in november en december in de Go for Africa-loods gewerkt. Dit kon ook wel uit qua tijd, want de container met goederen vertrok pas een tijdje later.

Go for Africa

Go for Africa's inzet is onder meer het opzetten en daarna blijven ondersteunen van diverse beroepsscholen, scoutingclubs, ziekenhuizen en verschillende ecologische projecten. Daarbij gaat men al rijdend vanuit Nederland met meer dan twintig teams van begeleiders en studenten naar Gambia en Senegal. Ook wordt er nog iets in Mauritanië gedaan, ondanks de diverse moeilijkheden in dit land. Op deze manier krijgen de studenten een bijzondere stage met het nodige avontuur. Zie je auto daar maar eens heelhuids naar toe te rijden. Ook niet onbelangrijk voor hen is het opdoen van nieuwe indrukken, het inademen van een nieuwe cultuur. En de bevolking ter plaatse, die krijgt de noodzakelijke middelen en het onderwijs om een oplei-

ding te volgen, of de kwaliteit van hun leven te verbeteren. Dat kan daar al met de inzet van, in onze ogen, heel beperkte middelen. Bijvoorbeeld: een oude trapnaaimachine betekent daar al gauw een gezinsinkomen.

Controle

Een ander aspect aan Go for Africa is de controle op de ingezette middelen. Als blijkt dat een gedoneerde auto oneigenlijk wordt gebruikt, wordt de auto ingezet op een andere school. De school die de auto verliest wordt verder wel ondersteund en krijgt vaak later, als men ziet dat de andere school met de juiste inzet van de auto floreert, een tweede kans. Hetzelfde geldt voor de gedoneerde computers.

Ik moest zelf een schooltje controleren op het feit dat hun internetcafé niet werkte. De hardware was deels defect en er was simpelweg geen internet, omdat het gedoneerde geld voor drie maanden abonnement was 'verdwenen'. Ondanks dat er volgens hen afdoende actie was ondernomen: "Meneer, de huidige manager is net vorige week ont-

slagen, ik ben de nieuwe manager en vanaf nu wordt alles anders", moet toch besloten worden de hardware naar een andere school te verhuizen. Een internetcafé en een schooltje zijn trouwens een goede combinatie. Ondanks dat er in Gambia weinig mensen met voldoende geld zijn, wordt er door een kleine groep wel gebruikgemaakt van internet. De opbrengst van het internetcafé kan al voldoende zijn om het schooltje te bekostigen.

Timloto

Go for Africa werkt nauw samen met de Stichting Timloto Open Source. De volgende tekst heb ik in iets aangepaste versie van hun website gehaald, omdat het precies verwoordt waar zij voor staan. Daarbij ben ik zelf intussen, na mijn inzet in Afrika, ook 'ingelijfd' bij de Timloto werkgroep.

Samenwerking tussen docenten motorvoertuigtechniek heeft geleid tot het oprichten van de stichting Timloto o.s. Timloto heeft zich ten doel gesteld de belangen van cursist en docent te behartigen. Dit gebeurt door het ontwikkelen van 'vrije', veelal gratis te verkrijgen leermiddelen. Gratis wil niet zeggen dat Timloto geen kosten maakt. Op dit moment bestaan de inkomsten van Timloto uit cursusgeld van docenten, aangevuld met de opbrengsten van de Timloto-boekjes.

Aanleiding voor de activiteiten zijn de snel veranderende techniek en de stelling dat vakmensen een stabiele en noodzakelijke factor vormen in deze maatschappij. Timloto wil hiermee uitvoering geven aan de zogenaamde 'Open Source'-gedachte. Dit houdt in dat ontwikkelde leermiddelen direct aan de (onderwijs)gemeenschap worden gegeven. Hierdoor ontstaat een proces van voortdurende verbetering en blijft ook het leerplan behouden.

Daarbij wordt dus educatieve lesstof ontwikkeld in diverse vormen; men gaat ook actief het bedrijfsleven langs, voor inzicht in de laatste technische ontwikkelingen. Die kennis wordt weer doorgegeven via cursussen. Ten slotte, en zeker niet onbelangrijk, is het streven naar samenwerking tussen docenten motorvoertuigtechniek en dat dan ook wereldwijd, waarbij ook met vergelijkbare organisaties in het buitenland wordt samengewerkt. Vandaar dan ook dat ik Ep Gernaat, de projectcoördinator, in Gambia ontmoette en hem heb kunnen assisteren bij het geven van zijn lessen.

Vanaf de zijlijn van het forum werd ook van alles aangedragen aan nuttige suggesties, waarbij een belangrijke bijdrage werd gedaan door Jan Stedehouder, die veel extra cursusmateriaal in de vorm van filmpjes en pdf-handleidingen zelf heeft gemaakt. Het leuke in de loods, en later in Afrika is, dat hoewel je nauwelijks iemand van tevoren kent, de samenwerking en de sfeer direct goed zijn.

Ga mee naar Afrika

Na de laatste zaterdag in december vroeg Jan Huizinga, de directeur van Go for Africa, of ik mee wilde naar Afrika, om met de ICT te helpen. Ik ben altijd wel te porren voor zoiets, maar aangezien je als zzp-er je klanten niet al te lang alleen kan laten, kon dat niet zomaar. Ik vroeg of hij nog meer mensen had gevraagd. Dat was wel zo, maar die bleken een vier- of vijfsterrenhotel te verwachten, en dat zit er echt niet in. Je wordt geacht je eigen overnachtingen te betalen. Die zijn goed, maar soms heel erg eenvoudig. Na wat denktijd en overleg met mijn klantenkring, besloot ik te gaan. Maar niet zes weken, het moest in drie weken kunnen. Achteraf bleek dat drie weken

te kort is. Afrika slurpt energie. Het van hot naar her rijden tussen de projecten, en daarna 's avonds computers herstellen, zorgde ervoor dat ik na thuiskomst toch wel anderhalve week nodig had om weer een beetje in mijn ritme te komen.

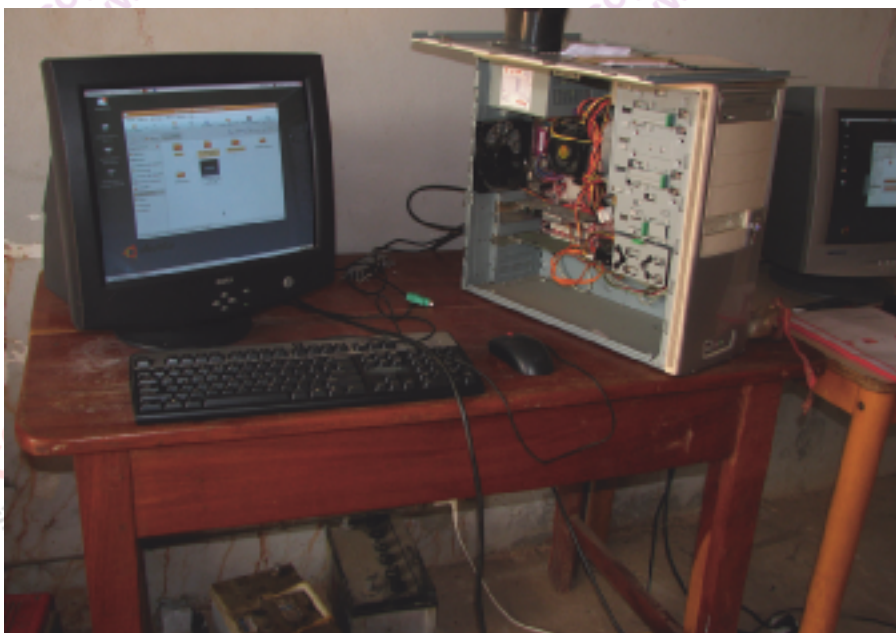
Voordelen en nadelen; waar licht schijnt, is ook schaduw

Er is vast ook wel wat vergeten in het 'voors- en tegens'lijstje. Ik heb de punten genomen die ik in Afrika tegenkwam. Dat daarbij het voor-lijstje wat langer is dan het tegen-lijstje ligt ook wel een beetje aan mijzelf, ondanks dat ik niet zo'n (enge) Linux-evangelist ben. Daarbij ben ik ook niet helemaal op de hoogte van alle remasteringstechnieken in Windows, dus er zal vast wel iemand roepen "Dat kan onder Windows net zo gemakkelijk." De keuze van het besturingssysteem was dus van tevoren ook al 'opgelegd' en daarmee heb je al een raamwerk waarbinnen het zou moeten lukken, dus naar bepaalde oplossingen ga je gewoon op zoek en die pas je zo goed mogelijk toe.

Een overduidelijk voordeel is natuurlijk, dat Open-Source gratis is in te zetten en ook naar wens is aan te passen en weer verder te verspreiden zonder licenties te schenden. Vooral op gedoneerde machines ontbreekt nogal eens een Windows-licentiesticker en eindig je al snel met een illegale installatie.

Er is geen antispyware- of antivirussoftware nodig, door het karakter van de opbouw van een Linux-systeem, en ook door de populariteit van andere systemen zijn er op dit moment geen virussen 'in het wild'. Dat betekent met een dat er op de oudere hardware geen extra programma's hoeven te draaien die weer iets van de rekenkracht afsnoepen. Overigens heb je natuurlijk nog wel te maken met andere updates, die eigenlijk nodig zijn voor de veiligheid. Aangezien toch bijna geen van de computers aan het internet hangt, niet echt een probleem.

Vanwege de keuze om remastering in te gaan zetten, is alles al vrij snel compleet geïnstalleerd, dus inclusief de multimediapakketten, de gewenste taalpakketten en de autotechnische software. Nadeel is wel dat er een DVD voor nodig is en dat in de meeste computers alleen maar een CD-rom speler zit. Weliswaar was in elke machine een standaard Ubuntu CD-rom en een extra CD-rom met de instructiefilmpjes en de complete autosoftware geplaatst, maar bij een herinstallatie op deze manier mis je de meeste multimedia ondersteuning. Daarom zijn er ook DVD-rom spelers ergens centraal opgeslagen. De machines zijn direct inzetbaar in de gewenste taal, standaard door ons uitgelijverd in het Engels en Frans. Daarbij maakt het open-source karakter het makkelijk om bijvoorbeeld delen van

Reparatie ter plaatse: geheugen was uit de sockets getrild.

het besturingssysteem of van de meest gebruikte programma's in een van de lokale talen te vertalen. Een heel klein deel is bijvoorbeeld al in het Wolof (lokale taal in Senegal) beschikbaar. Dat beperkt zich trouwens tot het weergeven van datum en klok in die taal, maar het is een begin, nietwaar? Een aantal harddisks kan van tevoren worden geremasterd en in een willekeurige machine gezet en dit gaat meestal goed.

Dit scheelt enorm bij de voorbereiding: in plaats van in een koude loods te gaan remasteren vanaf DVD, neem ik flink wat harddisks mee naar huis, stapel wat machines op elkaar, start de controles en start daarna het remasteren. In korte tijd is er een aantal harddisks klaar. Die hang ik bij de volgende sessie weer in de loodsmachines. Geen van de 35 machines behoefde nawerk vanwege driverproblemen. Een voordeel als gevolg van de al wat oudere hardware. Bij nieuwe hardware is het afwachten of Linux alles ondersteunt. Voor Windows had ik weer op driverjacht gemoeten ...

Een van de nadelen is dat men in Afrika weinig kennis van Linux heeft. Zolang de zaak netjes draait is er geen vuiltje aan lucht; klikken met een muis op een icoon is een algemeen gegeven. Valt er iets softwarematig om, dan zijn er in Gambia en Senegal bijzonder weinig mensen te vinden die dat weten recht te zetten. Windows-gebruikers vinden overstappen vaak lastig door de onbekendheid met de nieuwe interface. Bovendien draaien Windows-applicaties niet vanzelf op Linux. Ze kunnen natuurlijk in een Virtual Box draaien, of gestart worden via Wine. De ingezette hardware is nogal bejaard en dat komt dan niet uit de verf.

Microsoft Office-documenten verliezen nog wel eens wat opmaak wanneer ze nabewerkt zijn in OpenOffice, verder worden bewerkt en weer worden doorgestuurd in doc-formaat. Als je, zoals hier, allemaal vanaf nul met dezelfde office-software begint, dan bestaat dat probleem niet, dus bij uitwisselen van bestanden binnen 'onze' scholen gaat dit prima.

Dingen die je denkt te voorzien

Natuurlijk denk je ook aan wat je in Afrika eventueel gaat missen aan voorzieningen en waaraan, naast de standaarduitrusting van de machines, verder behoefte zou kunnen bestaan. Omdat ik intussen wist dat er in de Casamance in Senegal niet of nauwelijks internetvoorzieningen zijn, heb ik besloten een portable harddisk te gaan vulen. Zo is er de complete Ubuntu repository opgezet en kon ik desgewenst aanvullende software installeren. Los daarvan is de schoolwikipedië ook een leuk ding om in te zetten; het bevat een flink aantal Engelstalige artikelen, die

zijn gekuist op woordgebruik, en ook op gevoelige politieke of religieuze artikelen. Ook had ik de complete Afrigadget website offline er maar op geparkeerd. Die laat zien hoe andere mensen in Afrika hun leven en dat van anderen op soms vernuftige wijze weten te verbeteren. Dat men arm is, wil zeker niet zeggen dat men dom is, integendeel je moet veel creatiever omgaan met wat je wel hebt. En een van de technieken om te leren is, vooral in Afrika, gelegen in 'zien en kopiëren van wat je ziet'. Daarnaast had ik op die schijf de nodige naslagwerken voor mijzelf in pdf-vorm; mijn ad hoc-kennis laat helaas nogal eens te wensen over en dan mis ik wel het nazoeken op internet.

Onvoorziene dingen

Bij de eerste uitleg en ook introductie van Ubuntu was men erg verguld met de Afrikaanse roots van het begrip. Maar men twijfelde hevig aan de techniek, omdat men dacht dat die ook specifiek Afrikaans was en men wilde per se westerse techniek. Dat idee moest dus ontzenuwd worden.

Het feit dat allerlei appletjes en ook het complete menu en de menubalken van het bureaublad werden gesloopt, was ook niet zo'n optie waar thuis al aan gedacht werd. Een andere verrassing was het feit dat, ondanks dat er in Afrika in het algemeen tijd is voor van alles, de computer geen tijd krijgt om zich netjes af te schakelen. Zo wordt de stekker er bijvoorbeeld subiet uitgetrokken terwijl de voortgangsbalk nog loopt.

Als gevolg van het rijden over de wasbordachtige bushwegen was tijdens het vervoer van de container naar de scholen iets meer dan de helft van de computers deels uit elkaar getrild. Gelukkig

konden ze allemaal, op eentje na, worden hersteld. Van die ene was het moederbord door een defecte voeding in combinatie met de fluctuerende netspanning, onherstelbaar defect geraakt. Ook al iets waar je je thuis niet druk om maakt; netspanning is er altijd en die fluctueert praktisch niet. Na wat duidelijke storingsmeldingen werd dat maar eens nagemeten: fluctuaties vanaf 185 Volt tot 243 Volt maximaal. En het gaan lassen en slijpen op dezelfde groep als die waar de computers op zijn aangesloten, is ook af te raden.

Kortom, zaken die in het vervolg in de instructies naar de studenten en lokale bevolking als vuistregels worden meegenomen. En dan kom ik waarschijnlijk volgend jaar wel weer andere varianten tegen.

Inspiratie voor volgend jaar

Een van de leukste voorvallen heeft hier mee te maken. In Baila, een kleine nederzetting in Senegal, ontmoetten we op een lokaal kleuterschooltje een juffrouw die daadwerkelijk goed met een computer om kon gaan. Omdat de te doneren computer eigenlijk was ingericht voor autotechniek, en niet veel educatieve software aan boord had, kon dat met behulp van de Ubuntu-repository's die ik op een externe harddisk bij me had, meteen veranderd worden.

Daaronder was met name het pakket Gcompris*), met in de Linux-versie iets van 112 leermodules, het voornaamste stukje software. Zo kan er meteen in het Frans en tal van andere talen, woordjes worden geleerd, rekenen, logische puzzels en proefjes met batterijtjes en lampjes worden gedaan. Ook de algemene omgang met muis en toetsenbord kan worden geoefend. Alleen het natuurkundige concept van communice-

Oefenen met een van de modules uit Gcompris

rende vaten, uitgelegd aan de hand van een bootje en een sluis, leverde een probleempje op; men kent over het algemeen in Senegal het begrip 'sluizen' niet.

Cultuurverschil

Meteen komt daar ook een stukje cultuur om de hoek kijken. De Djola-bevolking, waar zij ook toe behoort, is een wat gesloten, trots volk. Als je ze trouwens eenmaal leert kennen, zijn ze geweldig sociaal. Zo heb ik daar mijn verjaardag gevierd en kreeg als cadeau kleding ter waarde van een derde van een gemiddeld maandloon. En dat van mensen die het echt niet breed hebben en ook nog eens zelf geen verjaardagen vieren.

Nu had plaatsing van de computer de kleuterjuf in de problemen gebracht. Er waren nog twee kleine klasjes, die ook deel van het schoolje uitmaakten. We zouden óf de machine weer mee moeten nemen, óf er twee bij moeten plaatsen. Het laatste hebben we gedaan. Nu heeft deze zijsporg intussen veel opgeleverd. Later kregen we namelijk bericht terug dat diverse schooltjes daar waren wezen kijken en dat men er zeer enthousiast over was. Dit vormde dan ook de inspiratie om komend jaar veel meer in deze richting te doen en om te kijken wat er allemaal voor educatief schuilt in de voorhanden zijnde softwarepakketten.

Continuïteit

Bij de afgelopen inzet is al wel gebleken dat continuïteit een van de basisvoorwaarden is om succesvol in Afrika bezig te zijn. Ik trof een aantal machines aan die de vorige keer waren ingezet, maar waarvan er nog maar ééntje werkte, de andere vijf stonden stof te vergaren. Een aantal was echt hardwarematig defect, en een paar waren eenvoudig ontregeld. En zelfs de ene die wel werkte werd maar mondjesmaat gebruikt, zoals bleek uit de log. Omstanders waren overigens wel verbaasd dat dit eenvoudig was te controleren en beloofden beterschap. Wat dan ontbreekt is een plaatselijke ICT'er die niet alleen het onderhoud aan de hardware, maar ook Linux in zijn pakket heeft. En die dan ook min of meer exclusief ter beschikking staat van de scholen waar Go for Africa de computers heeft neergezet. Dit willen we volgend jaar graag gerealiseerd zien. Hopelijk komen subsidie- en donatiestromen hiervoor op gang.

Als er foto's of filmpjes op staan is de computer zeker een tijdje populair. Als ik wat nieuwe drumritmes met behulp van Hydrogen laat horen - ik heb zelfs een setje djembétrommeltjes als bibliotheek gevonden - dan wordt het ook veel aantrekkelijker. Ook hadden wat

van onze studenten filmpjes over de werking van motoren meegenomen vanuit Nederland, daar waren de leerlingen ook meer achter de computer te vinden. Het moet gewoon wat aantrekkelijker gepresenteerd worden en dat doe je kennelijk niet met droge lessen over programma's met al hun mogelijkheden.

Een ander feit is dat er al veel jonger met computeren moet worden begonnen. Tijdens de lessen aan de leraren bleek dat zij, ondanks het feit dat de antwoorden in de computers waren te vinden, het liefst niets met de computer deden. Deels is dat cultureel bepaald; men is bang om af te gaan voor een groep mensen. Daarbij zit een automonteur ook liever met zijn handen aan een motor dan aan zo'n muis. Omdat men thuis ook geen computer heeft en er totaal niet mee is opgegroeid, maken ze als het ware technologiesprongen, waarbij een solide basis al snel ontbreekt.

Weer thuis en vervolg

Na afloop van mijn inzet in Gambia en Senegal is er intussen nogal wat veranderd. Ik had al een verslagje gemaakt en een aantal foto's uitgeselecteerd. Daarmee heb ik wat organisaties en mensen bestookt, in de hoop wat hardware te verzamelen. Het streven van Go for Africa voor komend jaar is er minimaal 50 te hebben. Welnu, dat is ruimschoots gelukt: we hebben er meer dan 90. Alleen gecontroleerd, gerepareerd en intussen allemaal al ingepakt in de container. Want dit keer moest alles weer anders, er is een nieuwe samenwerking. Dit was noodzakelijk, omdat de kredietcrisis overal toeslaat en dus ook bij Go for Africa goed voelbaar is.

Er gaan nu ook veel meer studentes mee die iets in de pedagogie doen. Die zullen dan het educatieve deel, dat nu zij aan zij met de autosoftware staat, gaan benutten. Er is al een contact met de stichting OpenWijs.nl geweest, waarbij van beide kanten weer het nodige is opgestoken. Je ziet als goedwillende hobbyist, natuurlijk al gauw iets over het hoofd en dan zijn extra adviezen nuttig. Bijvoorbeeld, moodle vind ik zeer interessant, alleen zie ik, omdat ik daadwerkelijk ter plaatse ben geweest, wat zwakke punten. Zo heeft maar één van 'onze' scholen internet, hebben ze geen van alle een intern netwerk en zeker geen leraar of beheerder die dit zou

Demonstreren van divers materiaal

kunnen beheren, tenminste niet zoals het daar nu is.

Nog pas geleden, ergens in september, werd ik gebeld met wat vragen over de recente inzet in Afrika.

Dit heeft uiteindelijk geleid tot een uitnodiging om ook iets dergelijks te gaan doen in Angola, maar dan op een veel grotere schaal. Metene die mij erover benaderde heb ik meteen gemeld dat ik geen expert ben, meer een allround-hobbyist die de zaken aan elkaar probeert te breien. Dit was volgens hem geen bezwaar. Belangrijk was de motivatie, eigenlijk hetzelfde als wat ik zoek bij de mensen in Afrika; geweldig!

De bedoeling is, in ieder geval bij mij, om alle mogelijkheden te laten zien zo ver mijn kennis reikt en ze dan zo snel mogelijk te laten groeien, zodat ze onafhankelijk van westerse inmenging hun eigen ding kunnen doen.

Dit Angola-gebeuren, wordt kennelijk vanuit hun regering ondersteund, dus dat biedt perspectieven.

Dit zou maar zo heel groot kunnen worden, in ieder geval te groot voor een mannetje alleen, dus proberen we een soort ondersteuningsplatform van de grond te tillen: als na mijn intake-reis blijkt dat het een serieuze aangelegenheid gaat worden.

Naast het Portugees, dat het merendeel van de bevolking in Angola beheerst, is een van de grotere lokale talen hier het Umbundu (Mbundu), dat klinkt bijna als Ubuntu :-)).

**) Gcompris, woordspeling uit het Frans: 'jai compris' = ik heb begrepen.*

Links:

<http://goforafrica.nl/>

<http://gcompris.net/>

<http://moodle.org/>

<http://schools-wikipedia.org/>

<http://forum.ubuntu-nl.org/installatie/hulp-bij-installatie-20-computers-voor-goforafrica/>

<http://forum.ubuntu-nl.org/software-en-configuratie/helpdesk-gambia-wie-kan/>

<http://www.timloto.org/>

<http://www.openwijs.nl/>

<http://www.afrigadget.com/>

<http://ultimatebootcd.com/>

Rhino's tips uit HCC!forums

Rein de Jong

Vervolg van de in SoftwareBus 2010-5 gestarte serie
HCC!forums Tips

In de vorige SoftwareBus zijn we gestart met het opnemen van tips & trucs uit de HCC!forums. Onder mijn eigen voornaam (Rein) ben ik actief op die HCC!forums. Daar schrijf ik regelmatig bijdragen. Ook anderen schrijven daar interessante berichten. Die waardevolle tips wil ik hier graag delen. Alle bijdragen worden hier geplaatst met toestemming van de betreffende auteur(s) op de HCC!forums. Deze keer o.a. geavanceerd gebruikersaccount-beheer in Windows 7.

- **Ruud Uphoff** vertelt hoe je gebruikersaccountbeheer gedetailleerd kunt instellen en dat je er naast ergernis ook gemak van kunt hebben.
Zie: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=137>
- **Pedro** heeft een waardevol verhaal over het plaatsen van een tweede router in je netwerk. Waar op te letten, zodat alle computers en apparaten elkaar ook nog kunnen vinden.
zie: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=979>
- **Zelf** heb ik een verhaal geschreven over vreemde verschijnselen op je pc. Je pc doet anders dan normaal. Wat zou het kunnen zijn en wat zijn de eerste stappen om dit op te lossen.
Zie: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=1148>

Tot ziens op www.hccforums.nl

HCC!forums: 3-8-2010 - RuudUphoff Geavanceerd gebruik van UAC in Windows 7

Gebruikersaccountbeheer, ik gebruik liever de Engelse afkorting UAC van User Account Control, is veel gedetailleerder in te stellen dan je denkt. Soms lijkt het handig de veiligheid tijdelijk iets terug te schroeven zonder dat meteen UAC helemaal wordt uitgeschakeld, maar vooral is het ook mogelijk in bepaalde situaties het systeem meer dicht te timmeren.

In het navolgende worden je een aantal keuzes aangeboden. Elke keuze voor meer gebruikersgemak impliceert meer risico en elke keuze voor een strengere beveiliging doet afbreuk aan dat gemak. Bedenk echter dat UAC voor iedereen in de hoogste stand hoort te staan (zie afbeelding hiernaast). Doe je dat niet, dan is Windows 7 niet veilig voor hackers en kan men ongemerkt door de beveiliging glippen.

Zie: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=203>

Gebruik navolgende informatie alleen als het in jouw situatie echt nodig is en alleen als je weet hoe het register te bewerken.

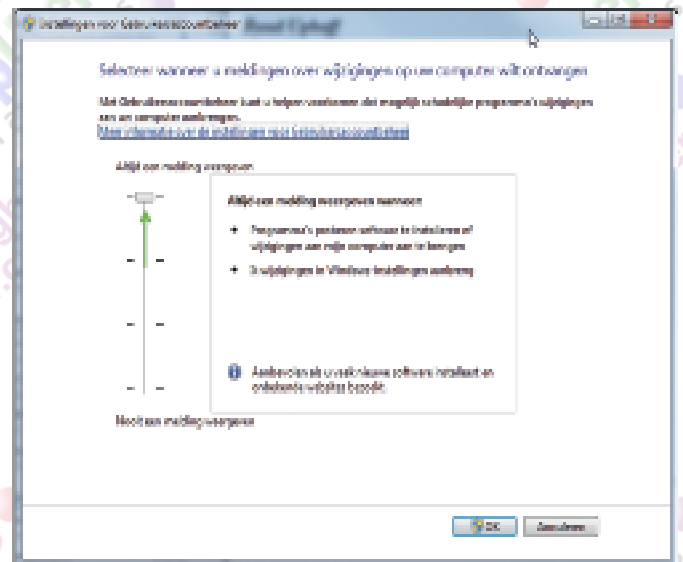
Alle hier te bespreken instellingen maken deel uit van groepsbeleid. Dat is een voorziening die alleen in de versies Professional en Ultimate beschikbaar is. Alle instellingen zijn echter ook rechtstreeks in het register te maken en dat is de enige methode die we hier bespreken. Ze werkt op alle

versies. Ga in de versies Professional of hoger nooit een instelling die via groepsbeleid is gemaakt teniet doen in het register of omgekeerd. Een mix van beide methoden kan tot ongedefinieerde situaties leiden.

Alle instellingen maken we onder deze sleutel in het register: `HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\System`

Alle waarden die we bewerken of toevoegen zijn van het type: `REG_DWORD`.

Onder bovengenoemde sleutel zul je ook waarden aantreffen die we niet bespreken. Blijf er af! Ze hebben betrekking op gebruik van het systeem onder speciale omstandigheden, zoals binnen een door een Windows 200x-server gecontroleerd domein. Als je daaraan gaat rommelen is het resultaat niet te voorspellen. Ook in waarden die we wel bespreken kunnen nog andere gegevens ingevuld worden dan hier besproken. Ga ook daarmee liever niet experimenteren. Maar met de navolgende waarden kun je iets.

- **ConsentPromptBehaviorAdmin**. Altijd aanwezig. De waarde geeft aan hoe UAC zich gedraagt voor accounts die lid zijn van de groep Administrators. De mogelijke gegevens zijn:
 - o **#0 Afgeraden!** En dat is de enige reden waarom we 'm noemen, anders ontdekt iedereen hem zelf zonder te zijn gewaarschuwd. De inhoud 0 schakelt UAC uit voor leden van de groep administrators. Daarmee wordt onder elk administratoraccount het systeem kwetsbaar voor malafide software. Voor gewone gebruikers blijft UAC gewoon aan.
 - o **#1 Bruikbaar**. Met dit gegeven gaat een account dat lid is van de groep Administrators zich volledig gedragen als een beperkt account. Ben je dus ingelogd als beheerder,

dan moet je voor elke actie die administratorrechten vereist ook je wachtwoord invoeren om toestemming voor een actie te geven.

- o **#2 Aanbevolen**, alhoewel niet standaard! Een lid van de groep Administrators, ingelogd als zodanig, kan toestemming geven voor activiteiten die administratorrechten vereisen zonder zijn wachtwoord in te voeren.
- o **#3 als 1**, maar zonder gebruik van het beveiligd bureaublad.
- o **#4 als 2**, maar zonder gebruik van het beveiligd bureaublad.
- o **#5 Afgeraden!** Een lid van de groep Administrators, ingelogd als zodanig, kan toestemming geven voor activiteiten die administratorrechten vereisen zonder zijn wachtwoord in te voeren. Bovendien kan hij de meeste wijzigingen in de systeemconfiguratie aanbrengen zonder daarvoor apart toestemming te geven. Werkt zonder gebruik van het beveiligd bureaublad. Dit is de standaardinstelling, echter **#2** heeft de voorkeur. Dat wordt uitgelegd in dit artikel: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=203>
- **ConsentPromptBehaviorUser**. Altijd aanwezig. De waarde geeft aan hoe UAC zich gedraagt voor normale, dus beperkte gebruikers.
 - o **#0** De gebruiker kan geen toestemming geven voor activiteiten die administratorrechten vereisen. De toegang wordt altijd geweigerd.
 - o **#1 Standaardinstelling**. De gebruiker kan, als hem het wachtwoord van een lid van de groep Administrators bekend is, toestemming geven voor activiteiten die administratorrechten vereisen.
 - o **#3 Als 1**, maar zonder gebruik van het beveiligd bureaublad.
- **PromptOnSecureDesktop**. Altijd aanwezig. Bepaalt het al dan niet gebruiken van het beveiligd bureaublad. (Beter bekend als dimmen van het beeldscherm) Als UAC om toestemming van iemand met administratorrechten vraagt, wordt normaliter het beeldscherm gedimd. Dat vormt het bewijs dat het venster waarin een wachtwoord moet worden ingetypt geen venster is van malafide software, die zo een wachtwoord probeert te achterhalen.
 - o **#0 Uitgeschakeld**. Het gebruik van het beveiligd bureaublad wordt bepaald door het gegeven in de afzonderlijke waarden ConsentPromptBehaviorAdmin en ConsentPromptBehaviorUser.
 - o **#1 Standaardinstelling**. Dwingt het gebruik van het beveiligd bureaublad af, ook als het gegeven in andere waarden dat niet afdwingt.
- **LocalAccountTokenFilterPolicy**. Moet indien nodig worden aangemaakt. De waarde geeft aan hoe UAC zich gedraagt voor accounts die lid zijn van de groep Administrators als zij het systeem via het netwerk benaderen.
 - o **#0 Standaardinstelling**, ook als deze waarde ontbreekt. Een lid van de groep administrators wordt alleen als zodanig erkend indien lokaal ingelogd. Vanuit het netwerk heeft hij geen toegang tot bronnen waarover de groep administrators het volledig beheer heeft.
 - o **#1** Geeft een account dat lid is van de groep Administrators volledige toegang als beheerder, zonder inmenging van UAC. Waarschuwing: dat betekent dat zowel de computer als het betreffende account absoluut betrouwbaar moet zijn. Beheer elke computer bij voorkeur lokaal. Gebruik deze instelling alleen als het absoluut nodig is een computer op afstand te kunnen beheren.
- **EnableLUA**. Een absolute afblijver! Wordt hier genoemd om te voorkomen dat je 'm gaat 'ontdekken' zonder deze waarschuwing.
 - o **#0** Schakelt UAC volledig uit bij de eerstvolgende start van het systeem. Het systeem wordt daardoor een gemakkelijke prooi voor malware.
- o **#1 Standaardinstelling** die nooit moet worden gewijzigd.

De navolgende instellingen hebben niet direct met UAC te maken, maar zijn wel bruikbaar in situaties waarin de computer in een niet-vertrouwde omgeving staat. Er kan dan worden overgegaan op de klassieke manier van aanmelden, zonder het aanmeldscherm. Gebruik daartoe altijd de combinatie van deze instellingen, dus gebruik ze allemaal of helemaal niet.

- **dontdisplaylastusername = 1**. Verwijdert het aanmeldscherm. Wie inlogt moet zowel gebruikersnaam als wachtwoord zelf intypen. Standaard is deze waarde aanwezig met 0 als gegeven.
- **DisAbleCAD = 0**. Normaliter is deze waarde niet aanwezig, hetgeen overeen komt met 1 als standaardgegeven. Door hier de waarde 0 in te voeren, moeten gebruikers voor het aanmelden eerst op CTRL-ALT-DEL drukken. Daardoor wordt voorkomen dat een malafide programma een inlogscherm nabootst om een gebruikersnaam met wachtwoord te achterhalen.
- **HideFastUserSwitching = 1**. Normaliter is deze waarde niet aanwezig, hetgeen overeenkomt met 0 als gegeven. Deze instelling schakelt de optie **Andere gebruiker** uit. Een gebruiker moet zich eerst afmelden voor een andere gebruiker zich kan aanmelden.
- **ShutDownWithoutLogon = 0**. Deze waarde is altijd aanwezig met 1 als gegeven. Door het gegeven in 0 te veranderen, kan het systeem alleen worden afgesloten door iemand die is ingelogd.

Daarmee ben je er nog niet, maar de laatste instelling kan buiten het register om gebeuren. Klik op de startknop, type **aan/uit** en klik in het venster boven de startknop op **Het gedrag van de aan/uit-knoppen wijzigen**. Zorgt dat met geen van de bedieningsorganen het systeem hardwarematig kan worden afgesloten.

Dan blijft natuurlijk de resetknop. Sja ... en een bijl of een bulldozer ...

Link: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=1210>

HCC!forums: 14-4-2010 - Pedro Zo plaats je een tweede router in je netwerk

Soms kan het handig zijn om elders in uw woning een tweede draadloze router te plaatsen. Bijvoorbeeld om op de eerste verdieping ook een goed draadloos bereik te hebben.

Om die tweede router aan de praat te krijgen, moet u vaak wel een ingreep doen in diens instellingen, want anders

werkt hij niet. Een netwerk is er namelijk in beginsel op ingericht om slechts één router te hebben: die deelt de IP-adressen uit aan de aangesloten computers. De router is 'de kapitein' van het netwerk.

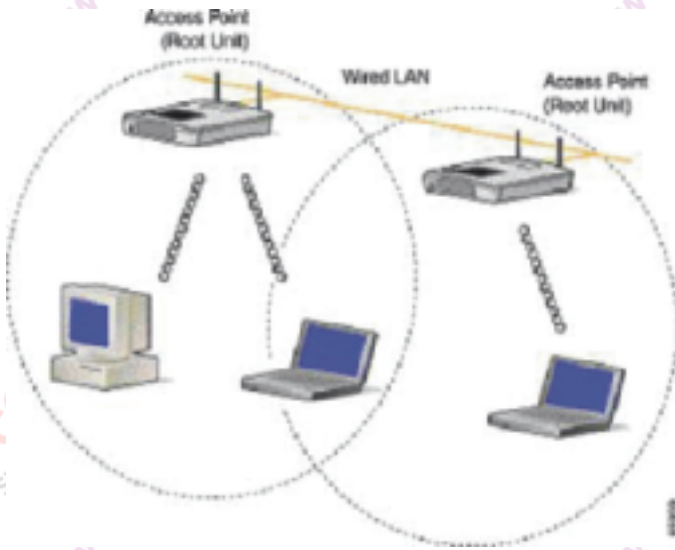
Als het adresbereik van de eerste router anders is dan dat van de tweede, is er niet veel aan de hand. Gewoon aansluiten en hopta, nummer twee werkt. Het adresbereik zit op 192.168.x.x. Als router 1 op 192.168.1.x zijn adressen uitdeelt en router 2 op 192.168.2.x, dan bijten ze elkaar niet.

Maar als ze beide op 192.168.1.x zitten, dan wordt router 2 geblokkeerd door router 1. U kunt dan de routerfunctie van nummer 2 uitschakelen en hem veranderen in een 'dom' draadloos toegangspunt. Dat kunt u als volgt doen.

De eerste router stelt u gewoon in zodat u kunt internetten. Als die er al langer staat: niets aan veranderen.

De tweede router verbindt u tijdelijk door een draad (losse ethernetkabel) in ethernetpoort 1 aan een pc (dus met de WAN-poort van de router!). Vervolgens roept u op die pc het configuratiescherm van de tweede router op. Dit zit bij Linksys-routers vaak op 192.168.1.1 (dit als voorbeeld).

In zijn configuratiescherm geeft u die tweede router een IP-adres, dat buiten het bereik ligt van de DHCP-server van de eerste router. Bijvoorbeeld 192.168.1.200.

Nu zet u in de configuratie van de tweede router de DHCP-server uit. Dat is de hoofdmoot van de klus; nu bent u bijna klaar. Verlaat het configuratiescherm en verbreek de tijdelijke kabelverbinding met de computer.

Tot slot doet u in router 1 een ethernetkabel (netwerkkabel) in bijvoorbeeld ethernetpoort 1, en u verbindt die kabel in router 2 ook met ethernetpoort 1 (dus weer niet met WAN-poort!).

Nu is router 2 een 'dom' draadloos toegangspunt geworden voor router 1. De WAN-poort van router 2 wordt niet meer gebruikt. Deze methode wordt vaak gebruikt om een extra draadloos toegangspunt te maken.

Let op: zorg ervoor dat de draadloze routers niet op hetzelfde kanaal uitzenden. De kanalen 1,6 en 11 hebben de minste overlap.

Link: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=979>

HCC!forums: 19-7-2010 - Rein Je systeem doet vreemd en dan...

Soms doet je systeem vreemd en weet je niet 'hoe nu verder'. Volg dan eerst onderstaande stappen om de integriteit van je systeem te controleren.

Zet eerst de verkenner in de standaard instelling: Start de verkenner > Druk de ALT-toets in en klik in de dan verschijnende balk op **Extra > mapopties > Knop [Standaard instellingen herstellen]**. Voor de Internet Explorer is er ook zo'n actie mogelijk voor wanneer IE vreemd doet. Herstel dan de standaardinstellingen! In Internet Explorer vindt je die in het menu **Extra**. Klik op **Internetopties > tabblad Geavanceerd > knop [Opnieuw instellen]**.

Nog niet opgelost?

- Klik op Start
 - Tik in: CMD, in de resultaten, klik met de rechtermuisknop op CMD
 - Klik op 'Uitvoeren als Administrator'
 - Op de Command Prompt, tik: `sfc /scannow`
- Dit zal de integriteit van de bestanden controleren. Op niet voorgeïnstalleerde systemen zal dan om de installatie CD/DVD worden gevraagd. Voorgeïnstalleerde systemen hebben de gegevens meestal op hun schijf staan.

Herstart het systeem

Controleer uw harde schijf op eventuele fouten:

- Klik op Start
- Tik: CMD, in de resultaten, klik met de rechtermuisknop CMD
- Klik op 'Uitvoeren als Administrator'
- Op de Command Prompt, tik: `chkdsk /r /f`

Als vervolgens uw systeem opnieuw wordt gestart, zal de computer worden gescand op fouten, en zullen pogingen worden gedaan om de eventueel gevonden fouten te corrigeren. Als het probleem aanhoudt, probeer dan het volgende:

1. Plaats de Windows 7-DVD
2. Start de computer opnieuw
3. Wanneer wordt gevraagd of u wilt opstarten vanaf uw DVD-drive, doen.
4. Kies uw taal, klik op Volgende.
5. Klik op 'Reparatie van uw computer'
6. Selecteer het besturingssysteem dat u wilt herstellen.

Doet uw systeem nog vreemd, dan kan er ook malware op het systeem aanwezig zijn. Scan het systeem dan met de second opinion scanner HitManPro (www.HitManPro.nl) is een scanner die op een 'vuil' systeem zijn werk doet. Het is een standalone programma dat uitstekend zijn werk doet.

Link: <http://www.hccforums.nl/showthread.php?t=1148>

12x PCM voor € 39,-

Iedere maand leest u in **PCM** het laatste nieuws over producten en ontwikkelingen, tips & trucs, workshops en natuurlijk heel veel producttesten op het gebied van hardware, software en internet.

HET EERSTE JAAR
BETAALT U SLECHTS
€ 39,-

Blijvend voordeel voor lezers van CompUsers
Bij verlenging van uw abonnement betaalt u elk opvolgend jaar slechts € 41,- ipv € 59,50

Kijk voor deze lezersaanbieding op
www.hubstore.nl/compuserspcm

Rhino - SSD/HDD Sandwich

Rein de Jong

Vervolg op het artikel 'Sneller met een SSD?' uit SoftwareBus 2010-5
De prestaties van de SSD en de Harddisk worden uitvoerig langs de
meetlat gelegd

In het vorige artikel heb ik verteld dat Rhino uitgerust ging worden met een Solid State Disk (SSD). De bedoeling is dat de SSD het snelle leeswerk voor zijn rekening gaat nemen en daarnaast ook het werken met de meest gebruikte programma's en bestanden zal gaan versnellen. Naast de SSD zit er ook een snelle harde schijf (HDD) in het systeem. Deze moet de bulkopslag en het documentenarchief voor zijn rekening nemen. Zo ontstaat een sandwich van een SSD en een HDD. Overigens zal ik op de HDD ook de minder vaak gebruikte programma's gaan plaatsen om zo de SSD niet te snel vol te hebben.

De SSD is een OCZ Vertex2 - 120GB exemplaar. De SSD is op verschillende manieren aan de tand gevoeld. Metingen zijn uitgevoerd met het programma CrystalDiskMark. De SSD is als volgt getest:

- Puur onbelast getest op snelheid.
 1. Op de Intel P55 controller.
 2. Op een Asus U3S6 SATA6G adapter.
- De bestaande systeemschijf C:\ gekopieerd naar de SSD.
- Windows 7 opnieuw geïnstalleerd op de SSD met inachtneming van de installatieoverwegingen zoals ik die in het vorig artikel vermeld heb.

Een eerste indruk

Nu ik dit schrijf, werk ik op een vers geïnstalleerd Windows 7-systeem dat op de SSD staat. Het systeem voelt heerlijk snel aan. Vooral het starten van veelgebruikte programma's die op de SSD staan, is: klik en open! Je kunt snel aan het werk. Het opstarten en afsluiten van Seven gaat lekker snel. De slaapstand gebruik ik nu veel meer. Het uitlezen van de 8 GB aan RAM (hiberfil.sys) is een fluitje van een cent voor de SSD. En ... ik heb TEMP in het RAM gezet. Dat verkleint tevens hiberfil.sys en dat is een prettige bijkomstigheid wanneer je toch al dat RAM (nog) niet benut. Ook voor hen die geen SSD hebben, is dit een aanrader wanneer je meer dan 4 GB RAM hebt en een X64 systeem. Hoe? Dat leg ik in een ander artikel uit.

Voor de herinstallatie heb ik de inhoud van de systeemschijf, die aanvankelijk op de Seagate harde schijf stond,

gekloond naar de SSD. Het klonen van de systeempartitie van de Seagate naar de SSD heeft wel versnelling met zich meegebracht, maar minder dan ik had gehoopt. Oorzaak daarvan was dat veel van de door mij gebruikte software nog op de D-schijf stond. En de D-schijf is in mijn geval de Seagate. Deze software had dus niet het voordeel van de snelle accesstijd en doorvoersnelheid van de SSD.

All	Read [MB/s]	Write [MB/s]
Seq	208.9	145.0
512K	197.4	142.4
4K	15.00	55.49
4K Qb32	132.0	132.3

Afb. 1 - Performance SSD op de P55 controller

In die periode kon ik vrij eenvoudig wisselen tussen de Seagate en de SSD als systeemschijf voor het doen van metingen. Toen de U3S6 controller binnenkwam kon ik de SSD dan ook eenvoudig onbelast testen door even van de Seagate te starten. Daarna is de SSD leeg gemaakt en is Windows 7 daarop nieuw geïnstalleerd.

Hoe snel is de SSD

In het vorig artikel stonden al testresultaten. Voor de volledigheid toon ik nogmaals het testresultaat van de vorige keer (zie afb. 1). Ik schreef benieuwd te zijn naar de resultaten van de SSD op een SATA-6G-controller.

Daarvoor heb ik de Asus U3S6 aangeschaft. Tot mijn grote verbazing was de SSD op die controller een flink stuk trager (zie afb. 2). Ik heb daar geen verklaring voor. De U3S6 was gestoken in een PCIe16-slot van mijn P7P55D moederbord. Beide afbeeldingen zijn van een kale SSD waarop niet wordt gewerkt. Op het internet staan een paar vragen van mij uit, over die trage resultaten van de SSD i.c.m.

de Asus-U3S6 controller. Helaas nog geen echt verklarende antwoorden mogen ontvangen. De bus kan naar mijn idee het probleem niet zijn. De U3S6 controller gebruikt 4x PCIe en dat heeft een maximum van 15,6 GB/s. SATA 6G moet daar makkelijk boven kunnen. Deze SSD heeft zelf niet een echte 6G, maar zou toch 285 MB/s moeten kunnen halen bij lezen. Ik krijg het er echter niet uit geperst.

All	Read [MB/s]	Write [MB/s]
Seq	167.9	88.17
512K	192.2	90.68
4K	12.73	46.10
4K Qb32	113.4	84.70

Afb. 2 - Performance SSD op de Asus U3S6 controller

Vanwege die metingen heb ik de SSD aangesloten op de P55-controller van het moederbord dat de SSD deelt met twee harde schijven en een DVD-RW. Wanneer ik CrystalDiskMark de SSD laat testen, op een draaiend systeem, valt op dat met name schrijfsnelheid na twee weken behoorlijk is teruggelopen (zie afb. 3). Dat was voorspeld. Dat het zoveel zou zijn had ik niet verwacht. Ik heb die test vaker gedraaid en de

All	Read [MB/s]	Write [MB/s]
Seq	208.3	82.87
512K	196.5	82.28
4K	14.40	59.97
4K Qb32	127.4	85.19

Afb. 3 - Performance van de SSD na 2 weken gebruik

waarden blijven ongeveer gelijk. Wanneer ik gerenommeerde testen op het internet zoek, zie ik echter dezelfde waarden. Het heeft er schijn van dat de eerste schrijfmeting van de SSD door caching werd veroorzaakt. Niet reëel dus.

Het meest spectaculaire van de SSD zijn echter de toegangstijden gemeten met HD-Tach:

- Seagate 1,5TB ST31500341AS: 15,8 ms.
- OCZ Vertex2: 0,1 ms.

Dat ligt dan ook ten grondslag aan de ervaring van een heel snel reagerend systeem. Nóg een tabel die aangeeft hoe snel een applicatie start van de Seagate harde schijf en van de SSD. Je ziet in de tweede kolom de opstart-tijden van de programma's nadat ik Seven alleen maar heb gekloond naar de SSD. Een aantal applicaties en de map users stonden toen nog op de Seagate. Programma's die toen nog op de Seagate stonden, zijn gemarkeerd met een sterretje. De derde kolom laat de opstarttijden zien nadat Seven opnieuw is geïnstalleerd en de applicaties ook op de SSD zijn gezet.

Programma	Seagate	SSD/PS	SSD/PS/Se
Windows 7 x64 Opstart	59,3	59,8	37,0
Outlook	8,2	2,5	1,5
MapService	4,8	2,8	2,8
Firefox	16,4	11,3*	3,8
Fiik	18,3	8,0	8,0
Media Player	2,1	1,1	1,1
Spider Software	6,8	5,8	5,8
Picasa	4,6	2,8*	1,3

Afb. 4 - Performance van de SSD na twee weken gebruik

Wat staat waar?

Bij het in gebruik nemen van de SSD als schijf voor het besturingssysteem moet afgewogen worden wat je op de SSD plaatst en wat op de grote 'normale' harde schijf. Dat ziet er bij mij zo uit:

Type Bestanden	Locatie	Opmerkingen
Veel gebruikte programma's	SSD	
Wenig gebruikte programma's	Harde schijf	
Mijn Documenten	Harde schijf	Is die niet zo groot, dan op de SSD.
Mijn Afbeeldingen/Muziek/etc.	Harde schijf	
Map: Gebruikers	SSD	
ProgramData	SSD	
Temp	SSD	Of RAM-disk (zie hieronder)
PageFile	SSD	Bij een kleine SSD op de harde schijf
Drivers	SSD	

Ik heb de instellingen nog steeds staan zoals ik in het vorige artikel in de laatste alinea schreef, m.u.v. de indexerings-service. Deze staat nu op de SSD uit. Ik merk geen verschil in het zoeken naar programma's. De map 'Mijn Documenten' indexeer ik wel. Die staat op de Seagate harde schijf.

Hoe betrouwbaar is de SSD?

Tja, dat moet de praktijk uitwijzen. Doordat de SSD minder bewegende delen heeft, is die veel robuuster dan een harde

Afb. 5 - Mijn instellingen voor SSD Tweaker

schijf, bestaande uit roterende schijven met daartussen bewegende schijfkoppen die op minder dan een haar na het oppervlak benaderen. De SSD heeft echter als nadeel dat een cel maar een beperkt aantal malen beschreven kan worden. Daardoor is de te verwachten levensduur van een MLC-SSD rond de zeven jaar. Een SLC-SSD heeft een te verwachten levensduur van 45 jaar. Zelf heb ik altijd mijn harde schijven binnen drie jaar vervangen. Gelet op de prijsontwikkeling van de SSD verwacht ik niet langer dan vijf jaar met deze SSD te doen. Naar mijn idee zullen de SSD's binnen een paar jaar gemeengoed zijn geworden. Ik zie in de praktijk toch regelmatig harde schijven sneuvelen. Die verwachting heb ik bij een SSD niet.

Tips

Ik heb niet stilgezeten na het uitkomen van het vorige artikel; hoewel ik niet

Afbeelding 5 toont mijn instellingen. Voordeel van dit programma is dat je niet in het register hoeft te duiken om de instellingen voor Superfetch en Prefetch aan te passen.

Zet de Firefox-cache uit

Standaard zet Firefox zijn cache op harddisk. Momenteel hebben de meeste gebruikers zoveel RAM > 2 GB dat het de moeite loont om de cache van Firefox in het geheugen te plaatsen. Buiten het feit dat het veel sneller is, vermindert het aantal schrijfopdrachten naar de SSD.

Instructies: Open Firefox -> Tik: *about:config* in op de adresregel -> Enter -> dubbelklik op de waarde 'browser.cache.disk.enable' om deze op de waarde 'False' te zetten -> Klik met rechts ergens in de vrije ruimte -> Kies Nieuw -> Integer -> Kies als naam: 'browser.cache.memory.capacity' -> Het getal dat je ingeeft, is de geheugen-omvang in KB, dat voor de cache wordt gebruikt. Voorbeelden: 32768 = 32MB, 65536 = 64MB, 131072 = 128MB, etc. -> Herstart nu Firefox. Ik heb zelf waarde 65536 gebruikt.

NB: Mocht je een RAM-disk geïnstalleerd hebben op je pc (zie onder) of wanneer je dat nog gaat doen, dan zou je de Firefox cache ook kunnen verplaatsen naar de RAM. Hoe dat moet staat te lezen in het artikel over de RAM-disk in de eerstvolgende uitgave van de SoftwareBus.

RAM-disk aanmaken

Een RAM-disk is een virtuele harde schijf. Een deel van het werkgeheugen (RAM) wordt door het besturingssysteem gebruikt om een harde schijf na te bootsen.

Links:

- Discussie U3S6 kaart <http://bit.ly/i9oaoF>
- Tweakers SSD-topic <http://bit.ly/gvln7h>
- SSD Drive Tweaker <http://bit.ly/hkFDBA>
- AHCI inschakelen in Win7 na installatie <http://bit.ly/9cTd1N>

Parted Magic

Henk van Andel

Parted Magic is een op zichzelf staand klein Linux systeem, met als hoofdbestanddeel het programma Gparted om schijven te (her)indelen. Schrik nu niet gelijk van 'Linux', want PartedMagic heeft een grafische interface, net zoals Windows. Niets moeilijks aan, dus.

De titel is afgeleid van 'Partition Editor'. Het bewerken van de schijfindeling dus. En 'Magic' betekent zoiets als toveren. Parted Magic kan inderdaad heel veel. Een tovenaar.

In feite bestaat Parted Magic uit een hele verzameling programma's. Waarvan een aantal met schijfindeling van doen heeft, maar er zitten ook andere 'goodies' tussen. Zoals een kalender/agenda, viewers voor plaatjes, tekst editor, bestandenbeheer, noem maar op. In totaal zijn het ongeveer 150 programma's, waarvan ongeveer de helft een grafische user-interface heeft. De andere helft werkt via de command line interface en is meer voor de hardcore Linuxgebruikers.

Parted Magic werd in 2006 geïntroduceerd. Inmiddels is Parted Magic aangekomen bij versie 5.7. De motor hierachter was en is Patrick Verner (USA). Parted Magic is gratis, maar de maker nodigt je uit om een donatie te doen. Dat kan heel snel met een PayPal account, maar ook per creditcard. Hij verdient dat best, dus doe nog een goede daad voor het jaar om is ...

Een bekend, soortgelijk programma onder Windows was Partition Magic, dat inmiddels is overgenomen door Norton Utilities. Er zijn overigens legio soortgelijke programma's, gratis en 'payware'. Maar er zijn weinig programma's die de het gemak en de kracht van Parted Magic evenaren. En de prijs/kwaliteitsverhouding van het gratis Parted Magic is uiteraard onverslaanbaar.

Opstarten Parted Magic

Het gemakkelijkst is het opstarten vanaf de GigaHits 2010-6. Doe deze in je DVD-drive en gebruik deze als opstartdisc. In oudere pc's moet je vooraf in het BIOS instellen dat je wilt booten vanaf CD/DVD-ROM.

Nieuwere pc's hebben een bootmenu dat je tijdens het booten kunt oproepen (meestal door een F-toets tijdens het booten in te drukken).

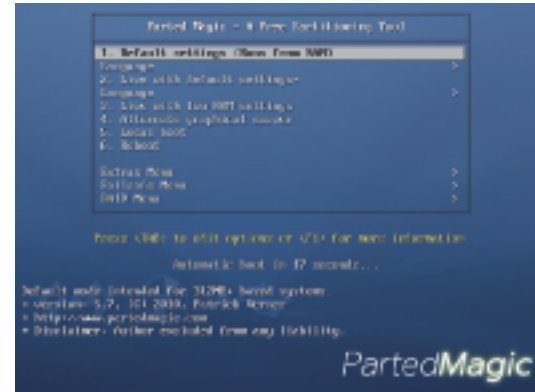
Waarschuwing

In dit artikel gaan we het vooral over Gparted hebben. Ook enkele andere programma's zullen beknopt aan bod komen. Om alle mogelijkheden van PartedMagic te verkennen, zul je zelf aan de slag moeten. Dat is niet moeilijk, want PartedMagic 5.7 staat 'bootable' op de GigaHits 2010-6.

Toch past hier een waarschuwing. Het bewerken van je harde schijf hoeft niet, maar kan wel heel ingrijpend zijn voor je systeem. In het ergste geval start je systeem niet meer op en ben je gegevens kwijt. Zorg dus altijd voor een backup. En ga niet zitten experimenteren met PartedMagic, tenzij je weet wat je doet.

Je hoeft er ook niet door afgeschrikt te worden. PartedMagic is een heel gebruikersvriendelijk systeem. Het is juist bedoeld om gegevens te kunnen veilig stellen en vooral ook om schijfgeheugens op een vriendelijke manier aan te maken, te wijzigen, maar ook om deze te wissen.

Sommige pc's (zoals 'netbooks') hebben geen DVD-drive. Je kunt Parted Magic ook op een USB-stick zetten. Dat gaat het gemakkelijkst met het programma

Unetbootin, dat ook op de GigaHits staat. Ook het bestand pmagic-5.7.iso dat je daarbij nodig hebt, staat op de GigaHits.

Bij het opstarten zie je een bootmenu. Meestal zal de bovenste keuze de goede zijn. Doe dan niets, na enige seconden start Parted Magic automatisch op. Eventueel kun je een andere taal dan Engels kiezen, maar Nederlands zit daar helaas niet bij. Tijdens het opstarten verradt Linux zich: je ziet wat commando's voorbij komen, maar je ziet ook de bekende Tux (een verbasterde pinguin) op het scherm zitten.

Na korte tijd zie je het startscherm en is Parted Magic gereed voor gebruik.

Permanent installeren?

Parted Magic is bedoeld om als 'live' systeem te worden gebruikt. Er is dus geen menukeuze voor het installeren, zoals bij de meeste 'live' CD-ROMs.

Als je het toch wilt installeren, dan kan dat wel. Dan moet de 'pmagic' directory in de root van je schijf worden gekopieerd. Vervolgens moet je GRUB (een bootmanager) de kernel en initramps laten opstarten.

Dit wordt een 'frugal install' genoemd; in feite is het toch een 'live' situatie, alleen staan de bestanden nu op je harde schijf in plaats van op een CD-ROM. GRUB kan hiervan opstarten, net zoals vanaf de CD-ROM.

Voor een volledige install zouden eerst partities aangemaakt moeten worden, waarop het gehele bestandssysteem van Linux komt.

Waarschijnlijk denk je nu: "lâmaar". En dat is prima, het installeren van Parted Magic heeft nauwelijks enig nut.

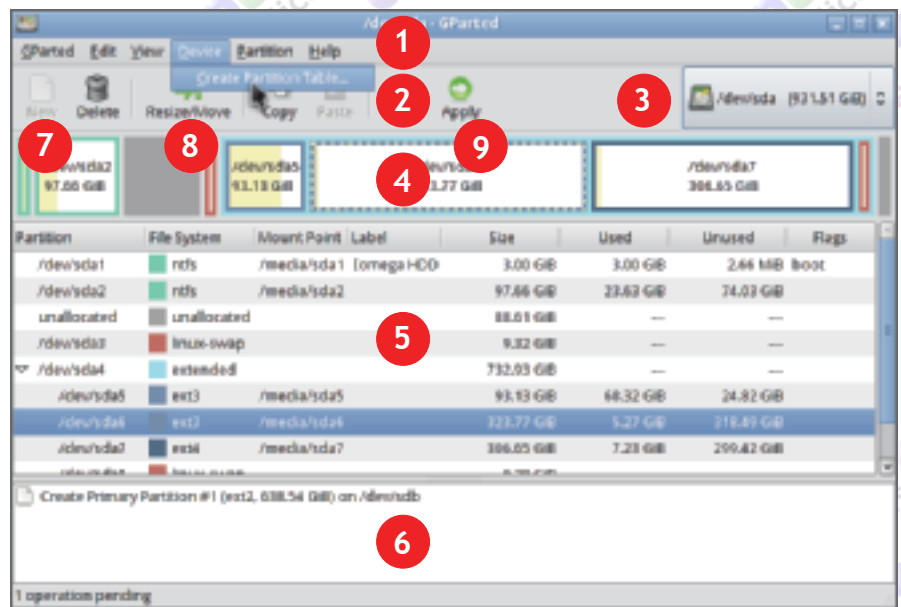

Parted Magic in het gebruik

Op het scherm zie je een aantal icoontjes van programma's. De belangrijkste is de 'Partition Editor', waar we het later uitgebreid over gaan hebben.

Je ziet ook meteen dat de ambitie van Parted Magic breder is dan het partitioneren van de harde schijf. Het is in feite een grafisch georiënteerd, klein, maar vrij compleet Linux systeem. Vooral gericht op systeembeheer. Het rechterdeel van het scherm geeft een aantal technische gegevens van het systeem weer.

De meeste programma's houden zich schuil achter het Parted Magic icoon, links onder in het scherm en te vergelijken met de 'Start' knop van Windows. Als je daarop klikt, verschijnen de ande-

Bediening van Gparted 0.7.0:

1. Menubalk
2. Gereedschappenbalk
3. Keuze schijf
4. Grafische weergave partities
5. Lijstweergave partities
6. Wachtrij met commando's
7. Aanmaken nieuwe partitie (NB: eerst een vrije locatie selecteren!)
8. Partitie vergroten/verkleinen of verplaatsen
9. Toepassen commando's in de wachtrij

re programma's in beeld. En nu we daar toch zijn: als je Parted Magic wilt stoppen, selecteer en klik je op 'Logout'.

Kijk even rond op het opstartscherm en probeer hier en daar wat. Je zult zien dat het Linuxsysteem in het gebruik niets moeilijker is dan Windows.

Gparted

Dit programma is de kern waar alles om draait. Gparted is de afkorting van GNOME Partition Editor. Gnome is de 'desktop' van een aantal Linuxdistributies, waar onder Ubuntu.

Gparted is in heel veel Linux distributies opgenomen. Ook op de PCtoGO-stick van CompUsers (zie www.CompUsers.nl/eShop) maakt Gparted deel uit van het opstartbare Puppy Linux. PartedMagic bevat Gparted 0.7.0.

Degenen die Partition Magic kennen, zullen bij de aanblik van Gparted veel terugherkennen. Gparted start op als je op het icoontje links op het scherm, getiteld 'Partition Editor', klikt. Het venster dat geopend wordt toont een beeld van de actieve harde schijf. Als je meerdere harde schijven hebt kun je kiezen welke je wilt zien en bewerken.

Niet alleen interne harde schijven, maar ook externe schijven kunnen worden be-

werkt. Bijvoorbeeld een USBschijf. Maar ook een USB-stick.

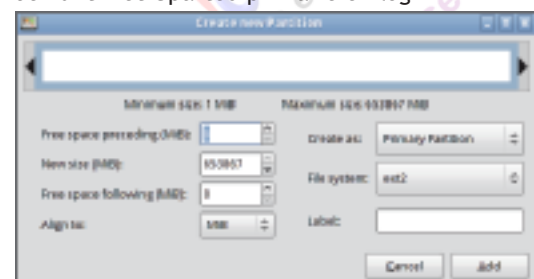
De bediening van Gparted is heel intuïtief. Een nieuwe partitie aanmaken bijvoorbeeld kun je op de volgende manieren beginnen:

- via menu's bovenaan: Partition/New
- klikken op icoontje New in toolbar bovenaan
- rechts klikken op een vrije ruimte in het grafische deel en in het context-menu New kiezen
- rechts klikken op een vrije ruimte in de lijst en New kiezen.

Als je Gparted een opdracht geeft, gebeurt er eerst niets. De opdrachten worden eerst opgeslagen en kunnen met 'Undo' ook weer teruggedraaid worden.

Pas als je op 'Apply' klikt, worden de opdrachten stuk voor stuk uitgevoerd. Op dat moment worden veranderingen gemaakt die niet meer terug te draaien zijn. Pas dus op dat je geen gegevens verliest of je systeem om zeep helpt. Vooraf vraagt Gparted overigens om een bevestiging.

Je kunt met Gparted primaire en logi-

Het meest gebruikelijk zijn ISO-bestanden. Maar ook NRG-bestanden (Nero Burning ROM) en MDF-bestanden (Alcohol 120%) kan ISO Master openen, bewerken en opslaan.

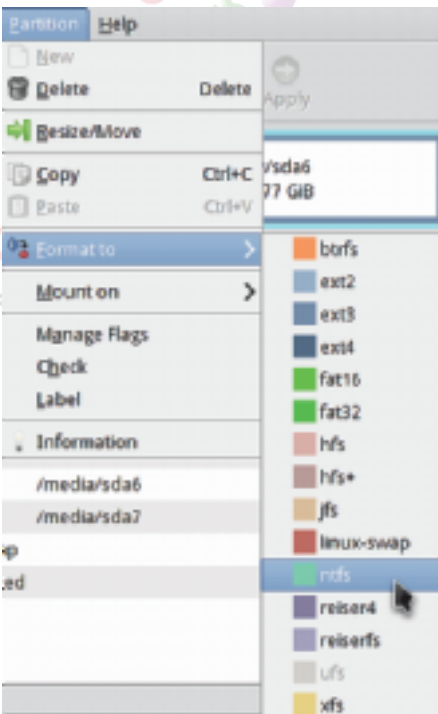
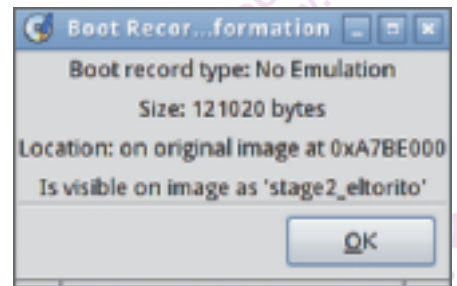
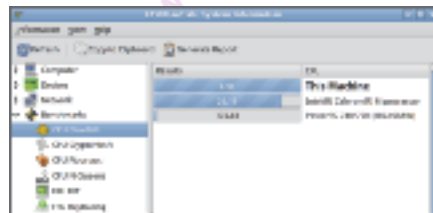
ISO Master is overigens ook 'los' voor Windows te koop, zie www.little-ivr.ca/isomaster. Het kost dan \$ 20. Voor Linux, zoals op de GigaHits, is het gratis!

Met ISO Master kun je de ISO bestanden openen, bewerken en opslaan. Daarna kun je ze 'branden' op een CD/DVD-R. Om kleine veranderingen in een ISO-bestand aan te brengen kan dit heel handig zijn, maar ook grote veranderingen zijn zeker mogelijk.

sche partities aanmaken en verwijderen. Je kunt ook partities vergroten, verkleinen en verplaatsen. Je kunt een partitie formatteren met bijna elk gangbaar systeem, zoals FAT, NTFS, ext2, ext3, enzovoort.

Het 'Benchmark' deel test de snelheid van je systeem. In een aantal gevallen wordt dit vergeleken met een Intel Celeron en een PowerPC.

Je kunt ook de 'vlaggen' van een partitie beheren, bijvoorbeeld of een partitie opstartbaar of verborgen moet zijn.

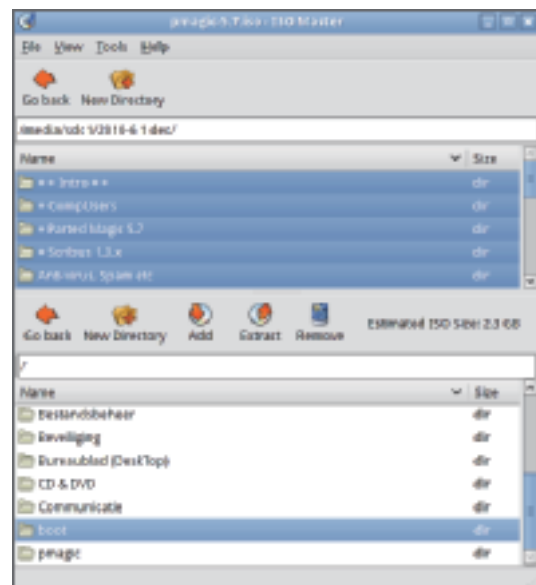
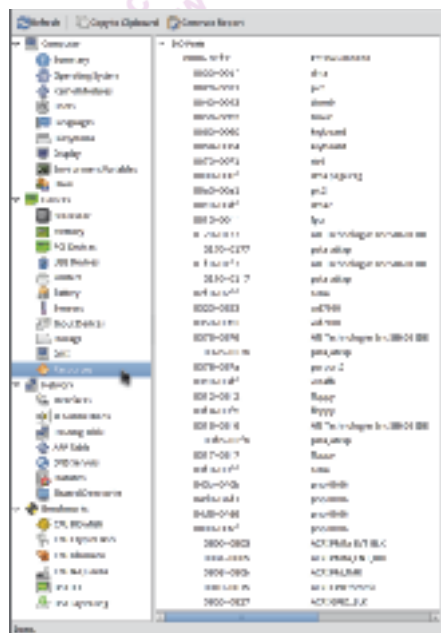

ISO Master 1.3.7

Met het programma ISO Master kun je allerlei bewerkingen uitvoeren op ISO-bestanden. Dat zijn 'images' van de inhoud van CD/DVD-ROMs. Onze Duitse perserij van de GigaHits & Co heeft daar een typisch Duitse en duidelijke benaming voor: een 'Abbild'.

Als voorbeeld hebben we de GigaHits 2010-6 gemaakt met het programma ISO Master. Als uitgangspunt namen we de ca. 150 MB grote pmagic-5.7.iso, dus Parted Magic. Deze is bootable, dus van de boot-informatie bleven we eerbiedig af. Maar je kunt desgewenst de boot-informatie ook verwijderen, wijzigen of toevoegen met ISO Master.

Daarna voegden we de meer dan 8 gigabyte bestanden van de GigaHits toe.

System Profiler and Benchmark

Het programma System Profiler and Benchmark staat ook op de desktop van PartedMagic, met een icoontje. Het kan heel handig zijn als je wilt weten wat er onder de motorkap van je pc zit. Ook voor het overzicht van je netwerk is het een handig programma.

Dat is natuurlijk totaal buiten proporties, maar het kan wel.

Het is natuurlijk wel oppassen met dit soort programma's, want je kunt ook heel gemakkelijk iets fout doen. Jullie mogen de GigaHits 2010-6 testen, door de mangel van ISO Master halen en kijken of alles klopt :-).

Bovenstaande methode voor het maste-ren van de GigaHits werkte deze keer goed, maar is zeker niet in alle gevallen nodig. Vaak moet naar krachtiger hulpmiddelen gegrepen worden om alles op de juiste manier op de disc te krijgen.

SimpleBurn 1.5.2.1

Het hoeft niet altijd een zwaar programma te zijn dat ongeveer één euro per megabyte kost en waar je pakweg 100 euro voor neer moet tellen. Ook het gratis SimpleBurn inbegrepen in Parted Magic is voldoende om de basisbewerkingen van schijfjes branden uit te voeren.

SimpleBurn heeft niet de multimedia toeters en bellen, die de meesten toch niet gebruiken. Het is wel voldoende om een ISO-bestand uit te pakken, te branden en data (dus: een CD-ROM of DVD-ROM) te branden. Ook audio-CD's kunnen worden geript en gebrand.

We branden altijd een of meerdere discs van de GigaHits voor testdoeleinden. Als proef op de som is dat deze keer met SimpleBurn gedaan. Een dual-layer DVD-R van 8,5 gigabytes dus. Dat ging prima. Deze disc is getest, zoals gebruikelijk. Er werden geen problemen geconstateerd.

We sturen overigens geen gebrande disc naar de perserij. In plaats daarvan sturen we via internet het ISO-bestand. Hoe dat precies in zijn werk gaat, zullen we uitleggen in een artikel 'The making of GigaHits' in een toekomstige SoftwareBus.

Conclusie

Hierboven is slechts een klein deel van Parted Magic aan de orde gekomen. Het belangrijkste is natuurlijk:

- het feit dat Parted Magic opgestart kan worden vanaf een disc of USB-stick en dus altijd voor ieder systeem beschikbaar is
- het programma Gparted om schijven in te delen

Van de overige programma's zijn er slechts enkele in dit artikel vermeld en beschreven. Het is ondoenlijk om alle ca. 150 programma's te beschrijven!

Parted Magic is een goed en gratis hulpmiddel, vooral bedoeld voor het partitioneren van schijfruimte.

Office WordPerfect X5

Ernst Roelofs

Wie heeft er niet in WP gewerkt! Als je dacht dat deze tekstverwerker zijn tijd gehad heeft, lees dan hieronder waarom het toch anders ligt.

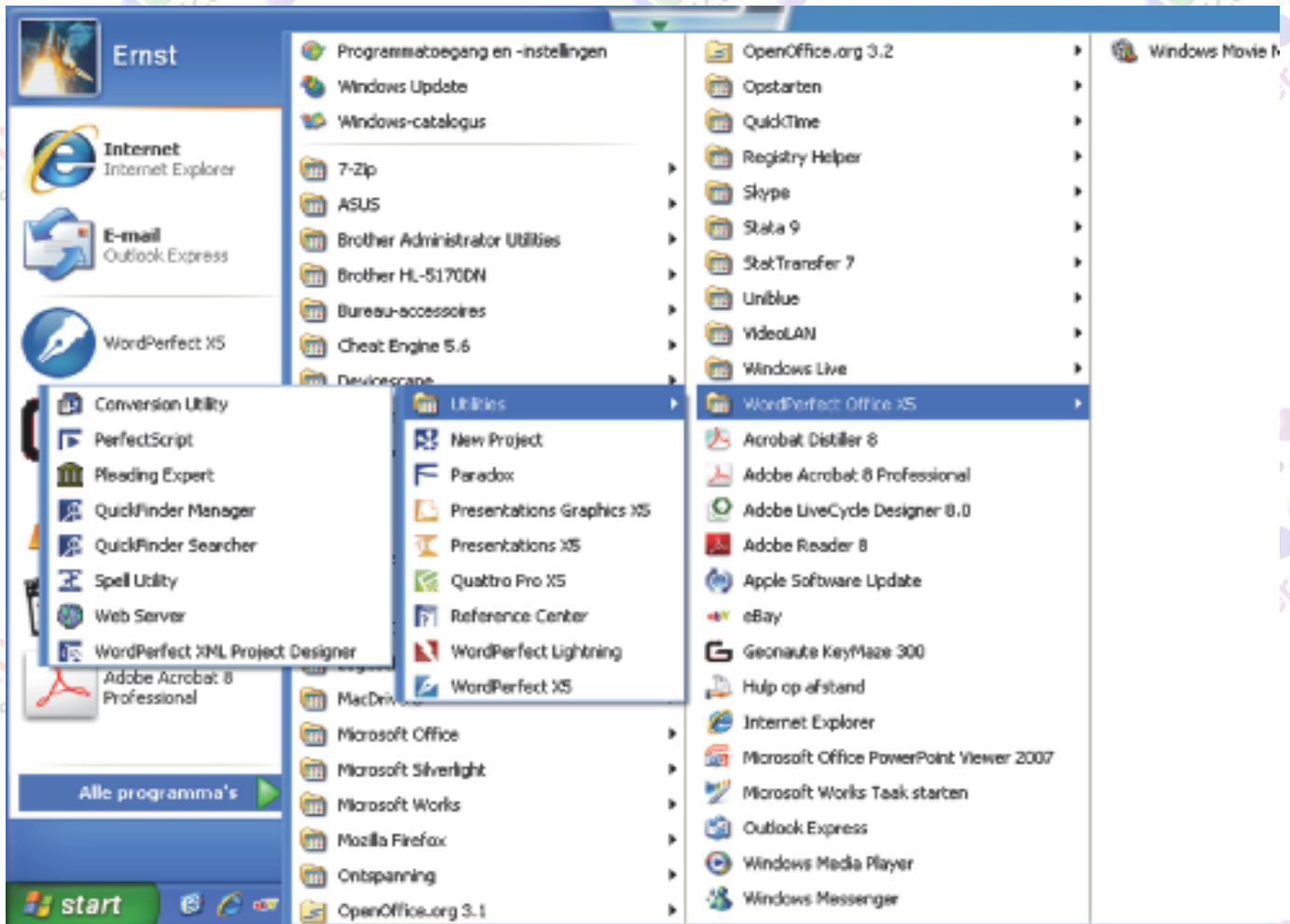
WordPerfect is een tekstverwerker die, net als bij Microsoft Office 2010, in een officepakket gebundeld wordt met andere software: voor presentaties (Presentation), dataverwerking (Paradox en Quattro) en tekstverwerking (WordPerfect Lightning), waarmee notities en schermafdrucken te maken zijn. De wat duurdere pro-versie heeft meer extra's, zoals een documentenbeheerprogramma. Verder zijn er extra's om foto's, watermerken en geluiden mee te bewerken, e.d. Dit alles maakt Corel WordPerfect Office tot een op papier meer dan volledig software-pakket voor het kantoor: 'the office'. Uitgebreider dan gratis concurrent Open Office en de aanzienlijk duurdere concurrent Microsoft Office (MS Office), waar alleen database Access in de duurdere pro-versie zit. Nu wil ik het alleen over WordPerfect (WP) hebben. Op de andere onderdelen wil ik later terugkomen.

X5, de nieuwste versie van WP, klinkt als een geheime formule. Heeft Corel met X5 het wapen waarmee het Microsoft van de troon kan stoten als heerser in officeland? Zoals het niemand ontgaan kan zijn dat Microsoft 2010 gelanceerd is, zo stilletjes is de nieuwe versie van WordPerfect uitgekomen, genegeerd door de media en daarmee kenmerkend voor de positie die WP op dit moment inneemt. Is WP zo slecht dat niemand er aandacht aan wil besteden, is het een kwestie van marketing of wellicht beide? Microsoft Office is nog steeds onbetwist marktleider in officeland dankzij twee belangrijke wapens: Iedereen gebruikt het en de standaarden zijn nog steeds deels gesloten zodat concurrenten geen naadloze overgang naar hun eigen software kunnen garanderen. Zonder die naadloze overgang is het voor bedrijven minder aantrekkelijk om over te gaan op een tekstverwerker van een ander merk, omdat je je documenten wilt kunnen blijven benaderen, bij voorkeur in de oorspronkelijke lay-out. Voor mensen die vooral hun eigen teksten maken is dit minder van belang zolang anderen hun teksten maar kunnen lezen en corrigeren met hun eigen tekstverwerker. Maar ook deze mensen moeten Worddocumenten kunnen lezen omdat dit min of meer de standaard is. Dat maakt dat bijna niemand om Word heen kan. Dat was ooit anders. WP was ooit de koning onder de tekstverwerkers en er zijn er genoeg die de sneltoetsen van

weleer nog uit hun hoofd kennen. Door slimme marketing en beleid rond het vrijgeven van de broncodes van Windows 95 kon er pas enkele maanden na het uitkomen van Windows 95 een WordPerfect (WP) versie uitkomen. Dit bleek het begin van het einde voor WordPerfect. In Nederland lijkt WP vrijwel uit de markt verdwenen. Volledig Nederlandstalige versies zijn er al jaren niet meer. Gelukkig is er voor de trouwe fans sinds een paar jaar, dankzij Mensys, importeur voor Nederland, weer een Nederlandstalige schil om WP. WP is daardoor ook weer te gebruiken voor mensen die het Engels niet zo goed beheersen. De vraag is echter of er een reden is de overstap (terug) naar WP te maken. Voor mij is dat de introductie van Office 2010. Een tekstverwerker met een ander bestandsformaat en een compleet nieuwe menustructuur. Office 2010 zal best fantastisch zijn, maar wil ik hier wel energie in steken als er alternatieven zijn? Oftewel: kan WP een comeback maken in mijn computerleefwereld? Met dank aan Mensys heb ik WP aan de tand kunnen voelen, zodat ik die vraag kan beantwoorden.

Import en export

Wat dat betreft komt WP de gebruiker tegemoet. Bij installatie, maar ook daarna, kan er gekozen worden voor verschillende menustructuren, waaronder die van Microsoft Office 2003 en WP 5. Ook de import- en exportmogelijkheden zijn erg uitgebreid: naar vrijwel elke tekstverwerker (uit het verleden) kan geëxporteerd worden. Zowel van Word als het stokoude WP 4.2 formaat. Office 2010 ben ik niet tegenkomen maar er kan wel als PDF-, HTML-, EXL- en Edgardocument gepubliceerd worden. Een eenvoudig docx-bestand werd zonder problemen geconverteerd en geopend; zo ook een odt-bestand (Open Office 3.2). Teksten kunnen opgeslagen (en geopend) worden in het universele pdf-formaat. De export naar Word 2003 verliep prima. Zowel Open office 3.2 als Word 2003 gaven het document goed weer. Zo ook ging het exporteren van deze tekst als pdf- en html-document vlekkeloos. Met de previewknop wordt Firefox opgestart waarmee de lay-out bekeken kan worden in een browser. Het openen van een als pdf ingescand boek duurde vrij lang en bevatte een groot aantal fouten; oneerlijk, omdat

WordPerfect Office X5 en alle utilities

WP geen OCR-programma is. Dit document opslaan als pdf-document ging prima. Het vervolgens weer openen als pdf-document met de standaardinstellingen ging niet helemaal vlekkeloos, omdat niet alle afdelingen werden weergegeven en dat was ook mijn ervaring met andere pdf-documenten, zoals een handleiding; ook zonder Wordherkenning aan heeft Adobe niets te vrez van WP: de export is prima, de import beperkt.

Spellingcontrole

De spellingcontrole van WP was superieur aan die van Word en is ooit na overname aangekocht door Microsoft en verder ontwikkeld. De spellingcontrole van de Engelse versie zonder Nederlandstalig schil lijkt inmiddels ingehaald door die van Word; met name samengestelde woorden bleken niet altijd herkend te worden, in tegenstelling tot Word 2003.

Installatie & registratie

Het installeren verliep zonder problemen. Er wordt netjes gevraagd wat je allemaal uit de bundel geïnstalleerd wilt hebben. Hoewel Corel graag wil dat je het programma registreert, wordt dit niet afgedwongen en kun je dit uitschakelen of hier bijvoorbeeld een maand later aan herinnerd worden. Toen ik mij echter wilde registreren bleek ik mijn wachtwoord vergeten. Na

dit aangegeven te hebben bleek de pagina die dit regelt niet (meer) te bestaan; niet bepaald handig.

Gebruik

De bediening van WP is intuïtief en, zoals gezegd, je kunt de knoppen aanpassen. WP kun je daardoor bijvoorbeeld eruit laten zien als WP 5.1 met bijbehorend menu en knoppen.

In WP X5 is het beroemde onderwaterscherm nog steeds aanwezig. Hierdoor zijn correcties in de lay-out zoveel gemakkelijker uit te voeren dan onder Office, al moet ik bekennen dat ik mij nog niet aan Office 2007/2010 gewaagd heb. Op mijn werk wordt Office 2003 nog gebruikt en 2010 is daar niet meer compatibel mee. Het werken met macro's, van oudsher een sterk punt van WP, is nog steeds mogelijk en er kan met Visual Basic geprogrammeerd worden. Voor de meer ingewikkelde lay-out van documenten blijft mijn voorkeur uitgaan naar WP boven Word, omdat het werken met secties in Word omslachtig en lastig is, waardoor het een behoorlijk gepuzzel kan worden om de paginanummering of veranderende kopteksten er goed uit te laten zien. Maar niet alleen dat, ook de tab-functie werkt in WP prettiger omdat het automatisme van Word ontbreekt. WP accepteert na één keer dat jij iets anders wilt; Word is hierin een stuk 'eigenwijzer'

waardoor het (voor mij) soms onmogelijk is een tekst goed uitgelijnd te krijgen of de lay-out aangepast te krijgen zoals ik het wil. Het is heel gemakkelijk om een kader met tekst te plaatsen en te verplaatsen. Het bijhouden van veranderingen lijkt op een andere manier te gaan. Geen track changes maar de mogelijkheid te redigeren en opmerkingen te plaatsen via de Redaction-optie.

Een andere, bijzondere, mogelijkheid is de mogelijkheid om gevoelige teksten onzichtbaar te maken, zodat b.v. privacygevoelige informatie afgeschermd is voor andere gebruikers.

Voor de meer ervaren gebruiker is er de mogelijkheid om te werken met variabelen die je kunt invoegen of uit andere documenten kunt halen. Je kunt dit bijvoorbeeld gebruiken om de datum in een document weer te geven. Ook kun je in WP gemakkelijk de paginanummering en de kop- en voet-teksten aanpassen; ook zonder het onderwaterscherm te gebruiken.

De integratie met andere programma's is de afgelopen versies steeds verder verbeterd; een tekst als bijlage van een e-mail versturen gaat direct; het e-mailprogramma dat je gebruikt wordt vanzelf opgestart. Ook een database of spreadsheet kan automatisch geopend worden, waarbij WP de mogelijkheid geeft hier zelf een programma in te

geven; dat kan dus ook een MS Office-programma zijn. De tabelfunctie, van oudsher een sterk punt van WP, is uitgebreid. Je kunt er zelfs formules in loslaten. Het uitbreiden van de tabel met een rij gaat wel iets anders dan bij Word. Daar ga je naar het eind van de laatste cel en er komt met een enter een rij bij; bij WP gaat dit via de tabtoets (of het menu). De Haas Helvetia, ooit mijn favoriete letter in WP, is verdwenen. De Arial, een letter die erg veel op de Haas Helvetia lijkt, is, net als in Word, met nog een flink aantal andere lettertypen aanwezig

Verder zijn er natuurlijk de nodige functies die niet of amper gebruikt zullen worden, waarbij een ieder vanuit zijn of haar vakgebied bepaalde functies zal appreciëren (en andere hartgrondig zal missen danwel vervloeken).

Onderwaterscherm

WP heeft nog steeds een onderwaterscherm. Dit is een venster met daarin naast de tekst de opmaakcodes. Omdat de opmaakcodes zichtbaar zijn, en direct verwijderd kunnen worden, is de lay-out in WP gemakkelijk aan te passen. Word heeft dit inmiddels ook al een tijdje, maar het is voor mijn gevoel altijd wat halfslachtig geweest, waardoor het stoeien met de secties (WP heeft dit niet nodig) via dat menu moest lopen.

Helpfunctie

WP heeft een uitgebreide (Engelstalige) helpfunctie, die ook zonder internetverbinding uitgebreide informatie kan geven. Daarnaast is er de interactieve Perfect Expert: een handige combinatie van helpfunctie en daadwerkelijke uitvoer.

Stabiël

Helaas crashte WP tijdens de eerste keer werken en bleef het programma tweemaal hangen tijdens het werken met een Worddocument; mogelijk door een fout in het menustructuur. Gelukkig beperkte de (instelbare) backupmodus het verlies.

Werken met een (samengesteld) Word-document

De lakmoesproef is natuurlijk het werken met Worddocumenten: is er een verschil bij de import en de export, want mensen die Word gebruiken mogen niet merken dat er, al dan niet tussendoor, met WP gewerkt is. Hoewel de Worddocumenten er in WP wat anders uit lijken te zien, is er bij de meeste documenten zo op het eerste gezicht weinig veranderd en zijn lay-out, lettertype en afbeeldingen goed overgenomen.

Bij een met knippen en plakken samengesteld Worddocument, waar Word zelf ook af en toe de mist in ging, werd de lay-out niet correct overgenomen. Ik was dan wel verlost van plotseling ver-

anderende lettertypen, ontstaan door het knippen en plakken. De bullets hadden niet alleen een andere vorm gekregen, ook werd er verkeerd uitgelijnd; namelijk op de bullets en niet op de tabs. Dit is handmatig aan te passen maar dat wil je zo min mogelijk. Vervolger was dat het inspringen soms werd aangezien voor nummering (terwijl er een bullet en geen cijfer werd weergegeven). Het corrigeren daarvan leidde tot een reproduceerbaar hangen van de laptop, omdat het aanvinken van de bullets vooraf gedaan had moeten worden door het ontvinken van de alineanummering.

Het werken in dit samengestelde document was dan ook een regelrechte teleurstelling, omdat ik geen energie wil stoppen in het kunnen gebruiken van een Worddocument in WP. Dit moet automatisch kunnen en er mogen geen zichtbare verschillen met het Worddocument zijn, wat in dit geval helaas wel het geval was. Voor mij het belangrijkste minpunt: Open Office 3.2 bleek (iets) beter in staat de originele lay-out aan te houden dan WP, maar ook hier ging dit niet vlekkeloos. Het bijhouden van veranderingen lijkt in WP op een andere manier te gaan. De in Word bijgehouden veranderingen worden na converteren in WP letterlijk weergegeven; dus doorgestreepte tekst en gekleurde tekst en dat is natuurlijk ook niet echt handig.

Office

Het Officepakket is veel meer dan WP alleen en is vrij goed geïntegreerd in WP, waarbij er ook een andere database dan het meegeleverde Paradox en/of een andere spreadsheet dan Quattro gekozen kan worden. Zo kan de gebruiker ook zelf kiezen aan welk e-mailprogramma WP gekoppeld wordt. Een flexibiliteit die erg prettig werken is.

WordPerfect Office Pro

De Pro-versie bevat, naast onder andere cliparts, foto's en fonts, Naunce PaperPort 12 SE; een programma om documenten mee in te scannen en te behouden.

WordPerfect Lightning

Zo is er WordPerfect Lightning; een leuk extraatje waarmee je aantekeningen en snapshots kunt maken van het scherm. De snapshotfunctie heb ik gebruikt voor de screenshots van dit document.

Quattro

Een eenvoudig Excelbestand werd door Quattro goed overgenomen. Wel werden de e-mailadressen als tekst weergegeven. Dit in tegenstelling tot Calc van Open Office waar de e-mailadressen wel als zodanig werden herkend (en minder goed weergegeven qua lay-out) maar dat kan ook komen omdat ik (nog) geen e-mailprogramma gekoppeld had aan WP en door mijn onervarenheid met Quattro.

Conclusie

Ik heb WP een tijd gebruikt en er deze recensie mee geschreven. WP is nog steeds een prettig werkende tekstverwerker met veel mogelijkheden. Grootste nadeel voor mij is dat er nog steeds geen naadloze overgang van WP naar Word is; in ieder geval niet in dat ene, complexe document waar ik voor mijn werk in bezig was.

Of WP voor u wat is kunt u gratis testen door via de website van WP een evaluatieversie te downloaden. Daar zit dan niet de Nederlandstalige schil bij (die ik niet getest heb omdat de Engelstalige versie helder en overzichtelijk genoeg was; in tegenstelling tot b.v. Word 2004 voor de Mac met een compleet andere opzet).

Wanneer de compatibiliteit met Word minder van belang is, vind je in WP een prima tekstverwerker die flexibel en uitgebreid is, met als groot voordeel het onderwaterscherm en bijvoorbeeld het blokkeren van gevoelige informatie.

Een ander voordeel kan de macro editor zijn en het kunnen draaien van Visual Basic-routines.

Ten slotte: de im- en exportmogelijkheden van WP zijn erg uitgebreid en je kunt WP zelfs als pdf-creator gebruiken of je webpagina's ermee vormgeven. Omgekeerd geeft het importeren van pdf-documenten een matig tot slecht resultaat. Zelfs een eigen exportdocument wordt niet geheel juist weergegeven.

Of WP al dan geen partij meer is voor Word mag u zelf beoordelen. Ik blijf WP nog een tijdje gebruiken en wie weet gaat het thuis Word toch vervangen. Office 2010 laat ik voorlopig voor wat het is; voor mij was de eerste kennismaking vooral een zoektocht naar hoe alles werkt.

Informatie

Op de website van WordPerfect, www.wordperfect.com kun je van alles over het WordPerfect vinden waaronder handleidingen (in het Engels).

Verder heeft de Word Perfect-gebruikersgroep in hun blad WP Plus een recensie over WP geschreven, die in het volgende nummer vervolgd wordt.

Voor de recensie op de website van Computer!Totaal zie: www.computer-totaal.nl/article/21232/wordperfect-office-x5.html

Daarnaast is natuurlijk van alles over WP op het internet te vinden.

Voor de aankoop van WP zie: www.schoolbox.nl en www.mensys.nl

Ernst Roelofs
e.roelofs@hccnet.nl

'The making of' de SoftwareBus

René Suiker

Zoals al eerder aangekondigd, willen we van de SoftwareBus een echt verenigingsblad maken. Wel met behoud van de interessante artikelen van, voor en door leden, maar daarnaast ook echt aandacht voor de activiteiten binnen CompUsers. De komende uitgaven van de SoftwareBus willen we eens stil staan bij allerhande activiteiten binnen de vereniging en zodoende de lezers eens een blik achter de schermen gunnen.

Het doel van dit alles is tweeledig. Aan de ene kant willen we graag laten zien wat er allemaal bij komt kijken om deze vereniging goed te laten functioneren. Misschien dat het dan ook begrijpelijker wordt als er eens iets niet optimaal functioneert. Daarnaast hopen we ook dat nog meer leden enthousiast worden over wat we aan het doen zijn en dat zij besluiten daar een handje bij te komen helpen.

Activiteiten

De komende tijd kunt u dus verhalen verwachten rondom het bestuur, de redactie van de SoftwareBus, het previewersteam van de GigaHits, de activiteitencommissie, het webteam, de diverse Platforms en mogelijk nog meer. Maar we willen beginnen met de redactie van de SoftwareBus. Daarmee geven we de overige activiteiten al wat gelegenheid om na te denken over wat ze hierover te zeggen hebben.

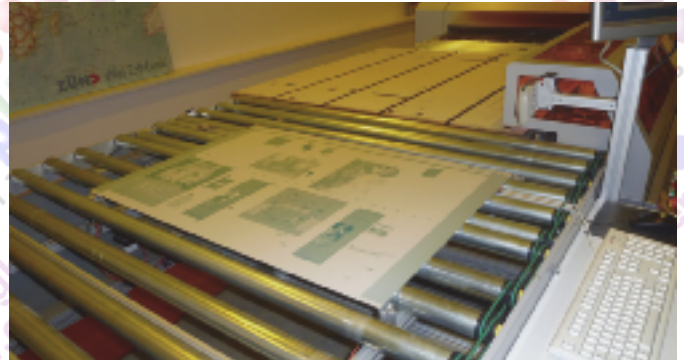
Alle binnengekomen bestanden worden vooraf gecontroleerd

Het blad

De SoftwareBus kent al een rijke traditie binnen de vereniging. Ik weet niet hoe lang het blad al bestaat (er zullen ongetwijfeld leden zijn die het wel weten), maar sinds ik mij bij de toenmalige DOSgg aansloot bestond het al. Ik heb het leren kennen in een A5 formaat, met een gelige kaft en het was volledig in zwart-wit. Het blad heeft al die tijd een hoog hobbygehalte gekend, zoals we de hele vereniging ook kunnen typeren. Intussen heeft het blad een oplage van zo'n 8000 exemplaren. Vorige maand waren het er zelfs een heleboel meer omdat we al onze leden wilden bereiken. We vinden eigenlijk dat ieder CompUserslid ook een abonnement op de SoftwareBus zou moeten hebben.

Planning

De eerste fase bij het tot stand komen van uw lijfblad bestaat uit 'de planning.' Dat bestaat op zich weer uit twee gedeeltes, namelijk de jaarplanning en de planning voor iedere individuele uitgave. De jaarplanning wordt door de hoofd-

Vervolgens worden de drukplaten vervaardigd

redacteur (René Suiker) opgezet, op basis van een aantal vaste ijkpunten in het jaar. Zo zijn er drie CompUsersdagen in het jaar. Voorafgaand aan deze evenementen komt de SoftwareBus bij de leden op de mat, zodat we onze evenementen nog wat publiciteit kunnen meegeven. Daarnaast rekenen we elk jaar op de HCC dagen. Daar willen we uiteraard ook publiciteit aan geven, want we hopen daar altijd veel van onze leden aan te treffen. Ten slotte willen we onze lezers en lezeressen graag een fijne zomervakantie en fijne feestdagen toewensen. Dit verklaart dus ook gelijk waarom

Het drukproces kan beginnen. Er is een druktoeren voor elk van de vier drukkleuren

de uitgave niet exact elke twee maanden plaatsvindt. Op basis van de verschijningsdatum vindt dan volgens goed Nederlands 'back scheduling' plaats, ofwel, we plannen terug op basis van de diverse activiteiten en de doorlooptijd daarvan, zodat we weten wanneer de sluitingsdatum van de kopij is. Zodra deze planning klaar is wordt die in het bestuur besproken. Ook wijzigingen op dit schema komen in het bestuur

Controleren, controleren en nog eens controleren

aan de orde. Dit is van belang omdat aan het verschijnen van de SoftwareBus ook het verschijnen van de GigaHits gekoppeld is. Meer nog dan in het verleden vindt daar een stukje synchronisatie plaats, zodat in de SoftwareBus zaken beschreven worden die op de GigaHits staan en, andersom, er zaken op de GigaHits komen die we in de SoftwareBus bespreken.

Detailplanning

Nadat het plan is goedgekeurd gaan we aan de slag om de SoftwareBus te realiseren. Het is de bedoeling, dat met een aantal redacteuren de inhoud van de nieuwe SoftwareBus bepaald wordt. Nou beschikt de SoftwareBus nog niet echt over veel redacteuren, er is ruimte voor meer. Vanuit de planning bezien zou het ideaal zijn als we grofweg de inhoud konden bepalen, het thema konden bepalen en vervolgens deze artikelen laten maken. Op dit moment is het samenstellen van de SoftwareBus nog een beetje een mix van bepalen welke artikelen je wilt hebben, bepalen van het thema, maar toch ook heel veel 'graaien wat je graaien kunt'. Hoewel we wel geweldig goede auteurs in ons midden hebben, hebben we wel te maken met vrijwilligers. De mate waarin je daarin sturend op kunt treden is enigszins beperkt natuurlijk.

De afgedrukte en gevouwen katernen passeren in sneltreinvaart

Bij het opstellen van de detailplanning gaan we uit van het thema, hetgeen bepaald wordt door hetzij de actualiteit, hetzij het evenement waaraan de SoftwareBus gekoppeld is. Vervolgens bepalen we de omvang van de vaste rubrieken en advertenties, we bezien de afgelopen nummers en bepalen dan voor welke doelgroepen we wat willen hebben. Zo willen we niet elke keer digitale fotografie voor gevorderden en Linux voor beginners. Dat willen we afwisselen. Wel willen we elke keer wel iets over Linux, wel iets over Veiligheid en Privacy, wel iets over WebOntwerp enz. Zo willen we onze Platforms de ruimte geven, maar andersom verwachten we ook van de Platforms dat daar invulling aan wordt gegeven. Ten slotte is dat een afspiegeling van ons ledenbestand en we streven elke keer toch naar 'voor elk wat wils'. Op dit vlak is zeker nog wel verbetering mogelijk. Tijd om op de lauweren te rusten is er nooit.

Inhoud

Nadat bepaald is wat er is en dus helder is wat er moet komen, gaan we de artikelen verwerven. Hierbij kunnen we gelukkig steeds een beroep doen op een aantal vaste schrijvers. Daarnaast krijgen we af en toe een artikel van een incidentele schrijver. Een deel van deze schrijvers heeft inspiratie genoeg en schrijft een stukje over wat hen bezig houdt, of waarover ze vragen hebben gekregen. Anderen kunnen geweldig goed schrijven, maar komen niet op gang zonder een hint.

Vergaren, hechten en schoonsnijden. De SoftwareBus nadert zijn voltooiing

De vormgeving

Zodra de artikelen binnen zijn, kijkt onze eindredacteur (Rob de Waal Malefijt) de artikelen na en corrigeert daar waar nodig. In principe krijgen we de tekst het liefst aangeleverd als platte tekst, zodat we de vormgeving helemaal in eigen hand hebben. Tot twee jaar geleden werd de opmaak gedaan in MS Word, maar in verband met de overgang naar vierkleurendruk op A4-formaat was het nodig over te stappen op een beter opmaakprogramma. De keuze lag voor de hand. Als voorstander van open source programmatuur hebben we gekozen voor Scribus. En daarom gebruikt ons DTP-team (Henk van Andel, Henk Heslinga, Dennis van Hoof, Harry van Mosseveld, Frits Schagen, Ger Stok en Rob de Waal Malefijt) het programma Scribus, een open source DTP-programma. We zijn inmiddels aanbeland in versie 1.3.9svn. Hiermee wordt de SoftwareBus uiteindelijk opgemaakt. Tijdens de diverse gebruikersdagen en ook op de HCC!Digital-dagen heeft de redactie dit pakket gedemonstreerd. Ze zijn heel enthousiast over dit pakket en daarom is het ook toegevoegd aan onze GigaHits. Bij voldoende belangstelling kan hieraan misschien een keer een heel artikel worden gewijid.

De stress

Het is bij ons blad niet anders dan bij een echte uitgeverij. De deadline staat vast, gebaseerd op de gewenste bezorgdatum, en ook ligt vast wanneer de opgemaakte inhoud bij onze drukker (Senefelder Misset) moet zijn. De opgemaakte inhoud wordt geüpload via FTP, dus we hoeven niet fysiek naar Doetinchem om de spullen aan te leveren. Wel komen we daar zo nu en dan, zodat we elkaar beter begrijpen. En zo vlak voor de deadline is eigenlijk nooit alles al binnen. Het opmaakteam, en met name de eindredacteur, heeft altijd de bijna onmogelijke taak om alles op het laatst nog zo aan te leveren dat de drukker ermee uit de voeten kan. Op dit traject is verbetering ook zeker gewenst. Sommige auteurs, zoals ondergetekende, leveren nogal eens in een laat stadium aan. Uiteraard met het oogmerk om zo goed mogelijk op de actualiteit te kunnen inspelen, maar dit leidt wel eens tot hoofdpijn bij de rest van het team.

Bijna klaar!

We maken doorgaans een blad van 32 pagina's. Vorige keer waren dat er voor de gelegenheid 48. Zodoende konden we een aantal foto's van de fotowedstrijd erop zetten. Waarom dan gelijk zo veel pagina's meer? Nou, dat is een eenvoudig verhaal. Bij de drukker worden er op één vel papier tegelijk 16 pagina's SoftwareBus gedrukt. Dus de SoftwareBus moet altijd bestaan uit een veelvoud van 16 pagina's. We hebben wel eens de gedachte om de SoftwareBus structureel iets dikker te maken, maar daarvoor is dan ook een tekstaanbod van zo'n 48 pagina's per keer nodig. Daar zijn we voorlopig nog niet aan toe. Maar met meerdere mensen die schrijven, een meer gestage stroom vanuit de Platforms, zou dit in de toekomst best tot de mogelijkheden kunnen behoren. We blijven hopen en eraan werken.

De verdere logistiek

Eén van onze medewerkers hebben we in dit artikel nog niet genoemd: Ger Stok. Hij kwam in eerste instantie ook voor de opmaak, maar hij heeft zich ontwikkeld tot ons 'manusje van alles. Hij verzorgt opmaak, maar neemt ook de logistieke afwikkeling met de drukker en de bezorger voor zijn rekening. Bij de drukker komen trouwens ook de Giga-Hits binnen. Daar wordt niet alleen de SoftwareBus gedrukt en afgewerkt, maar ook wordt daar de GigaHits samen met de SoftwareBus verpakt, zodat het als één geheel bij u thuis komt.

Wat gebeurt er nog meer

Wat ook aandacht behoeft is de acquisitie van advertenties en de correspondentie met onze lezers. We hebben een e-mailadres voor de redactie waar artikelen naar toe gestuurd kunnen worden. En ook voor vragen of opmerkingen over de SoftwareBus kunt u terecht bij redactie@compusers.nl. Daarnaast zijn er altijd mensen die dit adres ook gebruiken voor meldingen over lidmaatschappen of over niet ontvangen nummers. Ik hoop dat dit artikel heeft bijgedragen aan enig begrip over wat er allemaal komt kijken bij deze activiteit. Voor abonnementen en

Ons' opmaakpakket Scribus in volle glorie

vragen daaromtrent kunt u terecht bij abonnementen@compusers.nl. Daarnaast is het absoluut nodig om een adreswijziging ook door te geven aan ledenadministratie@hcc.nl, omdat er nu eenmaal gescheiden administraties zijn. Ten slotte, niet onbelangrijk, zorgt onze eindredacteur ervoor dat onze auteurs op gezette tijden ook een waardering voor hun inspanningen krijgen in de vorm van VVV-bonnen. Dat wordt eenmaal per jaar geregeld.

Wat willen we nog?

We willen altijd meer. Meer artikelen, meer artikelen op tijd. Het DTP-team is op sterkte, maar als er meer mensen mee willen doen, is daar ruimte voor. We zoeken nog mensen die mee willen denken over de inhoud en we zoeken vooral altijd mensen die willen schrijven. We hebben dus nog vacatures bij de redactie. We hebben het plan om als redactie zo'n twee à drie keer per jaar bijeen te komen, om met elkaar de gang van zaken binnen de redactie te bespreken en om zo te kijken wat er goed gaat en wat er beter kan. Want hoewel we elke keer trots zijn op het resultaat, vinden we ook elke keer weer zaken die beter kunnen. Met meer mensen is er meer mogelijk en we hebben een goed team, maar komen wel eens wat handjes te kort. Om u aan te melden kunt u contact opnemen met redactie@compusers.nl. Wilt u eerst nog wat daarover van gedachten wisselen. Ook dat kan, via hetzelfde adres, maar geef dan even aan dat u daarover met de hoofdredacteur wilt spreken. U kunt uiteraard ook direct mailen naar mijn privémailadres (rene@renesuiker.nl), maar daar blijft ook wel eens iets liggen ten gevolge van de grote drukte.

GigaHits erbij ... en dan op weg naar de abonnees

Wat gaat er nog gebeuren?

We willen in de volgende uitgaven ook bij de andere activiteiten van onze vereniging stilstaan. Op deze manier hopen we onze leden een blik te geven achter de schermen, maar tegelijk hopen we ook dat mensen niet alleen kijken wat de vereniging voor ze kan doen, maar dat ze ook eens kijken hoe ze zelf bij kunnen dragen. Er is altijd genoeg te doen in een club als CompUsers en u kunt altijd meer dan u denkt ... Dus mail maar!

U bent
een
fanatieke
computer-
gebruiker

U bent
niet bang
voor een
stukje
techniek

U schroeft
zonder
aarzelen
uw pc
open

U wilt alle
ins en outs
weten van
hardware
en software

U vormt
graag uw
eigen
mening
over pc's

DAN IS PC-ACTIVE HÉT COMPUTERMAGAZINE VOOR U!

SPECIAAL
voor lezers van
CompUsers

Jaarabonnement

PC-Active (11 nummers)

voor het eerste jaar betaalt u slechts

€ 42,50

in plaats van € 66

Blijvend voordeel: bij verlenging van uw abonnement betaalt u elk opvolgend jaar slechts € 46,50 in plaats van € 66

OP CD: GRATIS DEFRAGMENTATIEPROGRAMMA ZIE PAG. 66

VERNIEUWD

PC active

HTML5 ONDERSTEUND DOOR IE9 48
Nu ook gebruikmakend van gpu

SSD VS. HDD
Actievegrondformatie en praktische tips voor SSD 20

OV-CHIPKAART KRAKEN
EENVOUDIG GEGEVENS UITLEZEN VOOR € 30 84

MOBIELE HACKS
De gsm als hotspot 18

32 HACK DE POGOPLUG
Maak een informatie-scherm

ALLE AUDIO- EN VIDEO-STREAMS BEKIJKEN 82
Met built-in audio- en video-afspeler

CRIMEWARE 88
Exploitatie, botnetten, Trojanse paarden

STACK TRACKING 68
Analyse van de protocollen

FOTOGRAFEREN IN 8 TEREDO 28
Geef de bestaande afbeelding?

FOUWENCORRECTIE 62
PC corrigeert zelf zijn fouten

ABORT, RETRY, FAIL 14
Egoïstische opvolgingen

SNEL FOTOREHEER 58
Met PhotoShop Lightroom

HET LAB: TWEEDE HARDE SCHIJF 90
Dit is het geforceerd met DMA

PRIVACY 12
Cryptering van V2P

LEUK OF MEUK? 30
Zeldzaam opvallend ontwerp

ROM'S EN EMULATORS: SOFTWARE- EN HARDWAREMATIG EMULEREN

NUMMERS
Nr. 242
Nr. 241
Nr. 240
Nr. 239
Nr. 238
Nr. 237
Nr. 236
Nr. 235
Nr. 234
Nr. 233
Nr. 232
Nr. 231
Nr. 230
Nr. 229
Nr. 228
Nr. 227
Nr. 226
Nr. 225
Nr. 224
Nr. 223
Nr. 222
Nr. 221
Nr. 220
Nr. 219
Nr. 218
Nr. 217
Nr. 216
Nr. 215
Nr. 214
Nr. 213
Nr. 212
Nr. 211
Nr. 210
Nr. 209
Nr. 208
Nr. 207
Nr. 206
Nr. 205
Nr. 204
Nr. 203
Nr. 202
Nr. 201
Nr. 200
Nr. 199
Nr. 198
Nr. 197
Nr. 196
Nr. 195
Nr. 194
Nr. 193
Nr. 192
Nr. 191
Nr. 190
Nr. 189
Nr. 188
Nr. 187
Nr. 186
Nr. 185
Nr. 184
Nr. 183
Nr. 182
Nr. 181
Nr. 180
Nr. 179
Nr. 178
Nr. 177
Nr. 176
Nr. 175
Nr. 174
Nr. 173
Nr. 172
Nr. 171
Nr. 170
Nr. 169
Nr. 168
Nr. 167
Nr. 166
Nr. 165
Nr. 164
Nr. 163
Nr. 162
Nr. 161
Nr. 160
Nr. 159
Nr. 158
Nr. 157
Nr. 156
Nr. 155
Nr. 154
Nr. 153
Nr. 152
Nr. 151
Nr. 150
Nr. 149
Nr. 148
Nr. 147
Nr. 146
Nr. 145
Nr. 144
Nr. 143
Nr. 142
Nr. 141
Nr. 140
Nr. 139
Nr. 138
Nr. 137
Nr. 136
Nr. 135
Nr. 134
Nr. 133
Nr. 132
Nr. 131
Nr. 130
Nr. 129
Nr. 128
Nr. 127
Nr. 126
Nr. 125
Nr. 124
Nr. 123
Nr. 122
Nr. 121
Nr. 120
Nr. 119
Nr. 118
Nr. 117
Nr. 116
Nr. 115
Nr. 114
Nr. 113
Nr. 112
Nr. 111
Nr. 110
Nr. 109
Nr. 108
Nr. 107
Nr. 106
Nr. 105
Nr. 104
Nr. 103
Nr. 102
Nr. 101
Nr. 100
Nr. 99
Nr. 98
Nr. 97
Nr. 96
Nr. 95
Nr. 94
Nr. 93
Nr. 92
Nr. 91
Nr. 90
Nr. 89
Nr. 88
Nr. 87
Nr. 86
Nr. 85
Nr. 84
Nr. 83
Nr. 82
Nr. 81
Nr. 80
Nr. 79
Nr. 78
Nr. 77
Nr. 76
Nr. 75
Nr. 74
Nr. 73
Nr. 72
Nr. 71
Nr. 70
Nr. 69
Nr. 68
Nr. 67
Nr. 66
Nr. 65
Nr. 64
Nr. 63
Nr. 62
Nr. 61
Nr. 60
Nr. 59
Nr. 58
Nr. 57
Nr. 56
Nr. 55
Nr. 54
Nr. 53
Nr. 52
Nr. 51
Nr. 50
Nr. 49
Nr. 48
Nr. 47
Nr. 46
Nr. 45
Nr. 44
Nr. 43
Nr. 42
Nr. 41
Nr. 40
Nr. 39
Nr. 38
Nr. 37
Nr. 36
Nr. 35
Nr. 34
Nr. 33
Nr. 32
Nr. 31
Nr. 30
Nr. 29
Nr. 28
Nr. 27
Nr. 26
Nr. 25
Nr. 24
Nr. 23
Nr. 22
Nr. 21
Nr. 20
Nr. 19
Nr. 18
Nr. 17
Nr. 16
Nr. 15
Nr. 14
Nr. 13
Nr. 12
Nr. 11
Nr. 10
Nr. 9
Nr. 8
Nr. 7
Nr. 6
Nr. 5
Nr. 4
Nr. 3
Nr. 2
Nr. 1

Surf naar www.hubstore.nl/compuserspcactive

HOSTING[®] 2GO

Voordelig

Webhosting vanaf € 28,56 per jaar, éénmalig € 2,38 opstartkosten. 2.5 GB webruimte, 30 GB dataverkeer, domeinnaam inbegrepen!

Gratis Hosting2GO Magazine met meer dan 100 pagina's vol tips, trucs en uitleg. Inclusief gemakkelijke beginnershandleiding!

Betrouwbaar

De Online Helpdesk geeft gemiddeld binnen 30 minuten antwoord, ook 's avonds en op zaterdag!

Hosting in Nederland op de nieuwste generatie supermicro servers en binnen 24 uur aan de slag!

Uitgebreid

Spamfilter waarmee u gegarandeerd 95% minder SPAM ontvangt!

Tot 74 Applicaties in het Application Pack zoals Joomla, WordPress, Drupal en phpBB. Direct te installeren zonder kennis van zaken!

Met SiteBuilder maakt u in een handomdraai een prachtige website!

Nu met
GRATIS
magazine!

www.hosting2go.nl

Colofon

De SoftwareBus is het officiële periodiek van de Vereniging CompUsers, maar ook beschikbaar voor HCC-leden en niet-leden. Het blad verschijnt zes keer per jaar.

Elk nummer gaat vergezeld van de GigaHits, een DVD-ROM met speciaal geselecteerde software. Uitgever: ProgrammaTheek BV.

Artikelen

De SoftwareBus komt tot stand uit bijdragen door onze leden voor onze leden. Daarnaast heeft CompUsers samenwerkingsverbanden met een aantal uitgeverij van computerbladen. Auteurs voor de SoftwareBus geven impliciet toestemming voor het in het kader van deze samenwerking doorplaatsen van hun artikelen in deze bladen. Uiteraard zal dit gebeuren met vermelding van auteur en bron. Vanzelfsprekend komen eventuele vergoedingen voor deze doorplaatsingen ten gunste van de auteur(s).

Als u als auteur hier bezwaar tegen heeft, dan willen we nog steeds graag uw bijdragen voor de SoftwareBus ontvangen. Geef uw standpunt in dezen door aan de redactie; het wordt uiteraard gerespecteerd. We hopen natuurlijk dat alle auteurs willen bijdragen aan deze vorm van samenwerking.

Abonnementen

Abonnementen kosten per jaar voor CompUsers- en HCC-leden € 15. Voor adressen buiten Nederland: € 21,- per jaar in de EU en € 27,- voor alle andere landen.

Voor niet-leden is de prijs € 9,- per jaar hoger.

Voor visueel gehandicapte abonnees is gratis een elektronische versie beschikbaar; deze mag niet verder verspreid worden; redactie@compusers.nl.

Losse nummers: € 5,-.

Abonneren en bestellen:

www.compusers.nl/eshop

Een abonnement wordt automatisch met een jaar verlengd, tenzij ten minste drie maanden tevoren opgezegd bij abonnementen@compusers.nl.

N.B.: De abonnementenadministratie is niet gekoppeld aan de HCC-administratie. Als een abonnee inmiddels geen HCC- of CompUserlid meer is, geldt voor de verlenging de niet-ledenprijs

Betaling

Betaling liefst per automatische incasso. Bij een andere wijze van betaling wordt € 2,50 extra berekend.

ING-bankrekeningnr.: 206202

IBAN: NL13 INGB 0000 206202

BIC: INGBNL2A

Adresmutaties

HCC- en CompUsersleden: adreswijziging naar abonnementen@compusers.nl én naar ledenadministratie@hcc.nl

Voor overigen: mail het oude en nieuwe adres aan:

abonnementen@compusers.nl

Advertenties

Informeer bij de redactie: redactie@compusers.nl

Redactie

René Suiker, hoofdredacteur

Rob de Waal Malefijt, eindredacteur

Rein de Jong

Ernst Roelofs

NB: er zijn nog vacatures bij de redactie. Interesse?

Mail naar de redactie.

Opmaak: DTP-team CompUsers

Henk van Andel

Henk Heslinga

Dennis van Hoof

Harry van Mosseveld

Frits Schagen

Ger Stok

Rob de Waal Malefijt

Druk: Senefelder Misset - Doetinchem

Ontwerp opmaak: Okker Reclame - Veenendaal

Ontwerp omslag: FIR&E - Wageningen

● Soluto: antifrustratie-software ●

Henk van Andel

Soluto doet wat Microsoft zelf niet kan: het verminderen van de frustratie als Windows opstart. Waarom start Windows vlak na installatie in minder dan een minuut op, maar duurt het een half jaar later vele minuten? Een probleem waar velen mee worstelen. Het nieuwe programma Soluto is een handig hulpmiddel om het bootproces van Windows te beheren en te versnellen.

Er zijn veel programma's en hulpmiddelen die beogen de starttijd van Windows te versnellen. Soms grijpen die diep in het systeem in. Deze zijn minder geschikt om in een blad als SoftwareBus aan de orde te stellen, laat staan aan te prijzen. Want dit soort programma's brengt gevaren met zich mee. Het zou zelfs kunnen gebeuren dat Windows helemaal niet meer opstart.

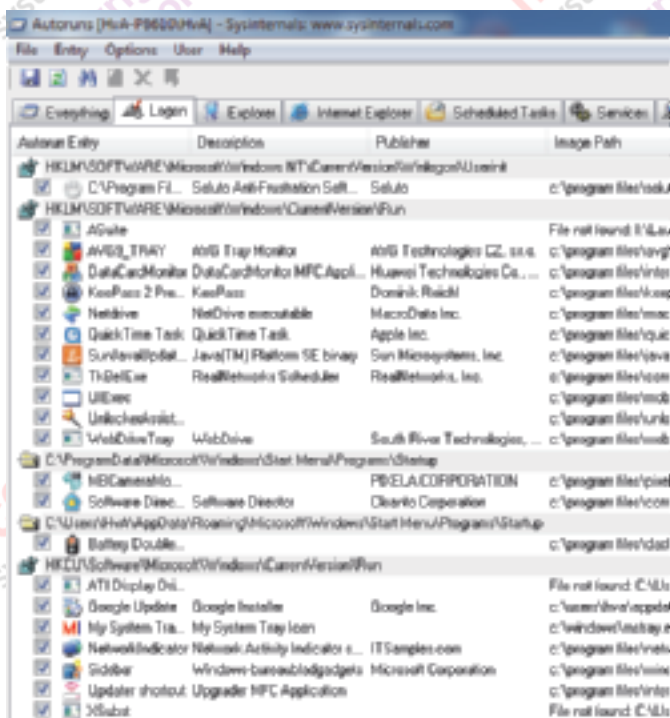
Een belangrijke oorzaak van vertraging is het opstarten van allerlei programma's of delen daarvan. Veel programma's vinden dat ze altijd op de eerste rij moeten zitten en nestelen zich in de 'autostart' van Windows. Microsoft Office zet bij elke start alvast een deel in het geheugen, zodat Office sneller beschikbaar is als het wordt opgevraagd. Maar ook OpenOffice.org doet dit, tenzij je dat uitschakelt.

Bekend zijn ook de programma's die een controle op updates in de autostart zetten. Daarom melden deze vaak dat een update beschikbaar is. Belangrijk? Misschien wel, maar alsjeblieft niet eerder dan wanneer dat programma wordt opgestart.

Even een waarschuwing voordat je begint rigoureuus alle programma's die in de autostart staan weg te mikken. Er zijn natuurlijk een aantal programma's verplichte kost voor Windows. Of heel erg wenselijk, zoals een virusscanner. Wees dus voorzichtig.

Autoruns

Bekend is het 'autoruns.exe' programma van Microsoft. Dit is te downloaden van technet.microsoft.com. Een mooi pro-

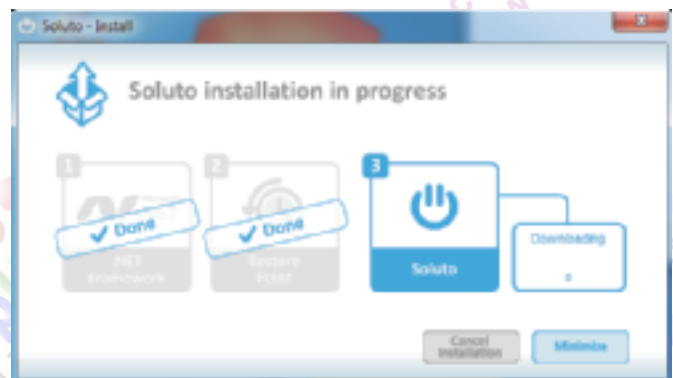

gramma, maar het geeft geen informatie over de invloed op de snelheid van opstarten.

Bovendien loop je het gevaar programma's uit de autorun te halen die er wel in zouden moeten. Kortom: mooi, maar alleen bruikbaar voor de techneuten onder ons.

Een ander programma van Microsoft dat de opstarttijd analyseerde, was ooit BootVis. Dit is geheel in de vergetelheid afgedaald. Ik denk dat het niet samenwerkt met Vista of Windows 7.

Soluto

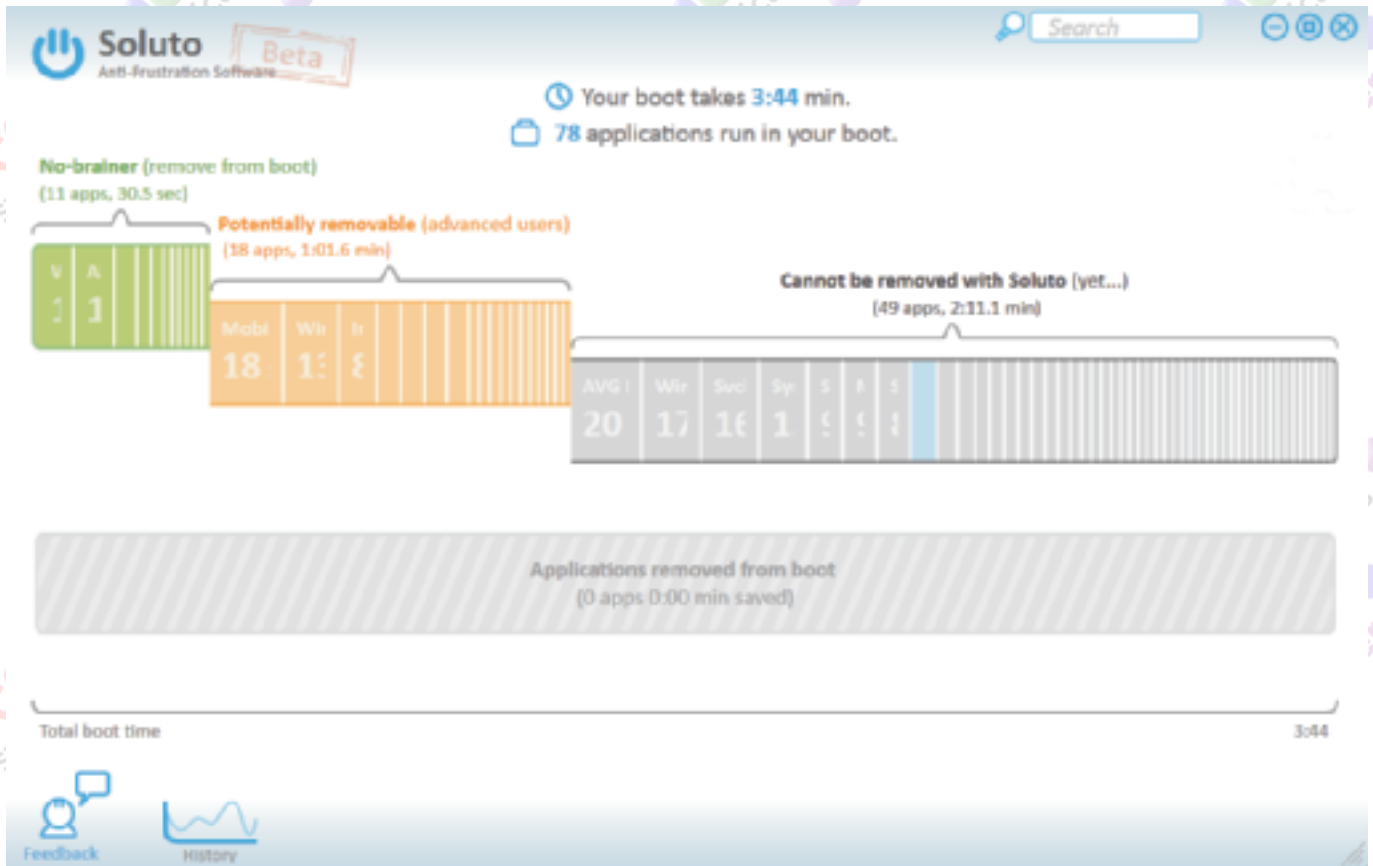
Er zijn nog veel meer programma's met een soortgelijk doel. Ook mooiere. Maar geen enkel programma doet wat het nieuwe Soluto belooft.

Soluto meet tijdens het opstarten van elk programma hoeveel tijd het in beslag neemt. Vervolgens wordt het resultaat weergegeven in een duidelijk diagram. Hierin worden de programma's die je volgens Soluto veilig uit de autostart kunt verwijderen groen weergegeven, de twijfelgevallen zijn oranje en de programma's waar Soluto (nog) niets mee kan, zijn grijs. Nou ja, wat heet '(nog) niets mee kan'. Soluto kent deze programma's meestal wel en geeft een aanbeveling, die er meestal op neer komt dat je het in de autostart moet laten.

Een belangrijk aspect van Soluto is dat het ook kijkt wat andere gebruikers met het programma doen en je daar over informeert. Een open internetverbinding is dus noodzakelijk.

Soluto is een softwarebedrijf in Tel Aviv, Israel. Het gelijknamige programma is nog in beta-stadium, maar veelbelovend. Soluto is nu gratis. Volgens uitlatingen van Roe Adler van Soluto blijft het ook gratis voor privégebruik. Op dit moment is Soluto nog alleen in het Engels beschikbaar.

Soluto werd eind mei 2010 gelanceerd. We hebben even de kat uit de boom gekeken. Het blijkt veel lof te oogsten. Ook hebben enkele leden ons om aandacht voor dit programma gevraagd.

Installatie

Soluto staat natuurlijk op GigaHits 2010-6, zie Windows/System start-stop/Soluto 1.0 beta. Dit is eigenlijk een 'installer' programma dat tijdens de installatie nog grote delen van internet bijlaadt. Op de GigaHits staat versie 1.0 beta, maar in feite wordt de nieuwste versie geïnstalleerd. Tijdens het schrijven van dit artikel was dat versie 1.1.1320 beta.

Eerst zorgt de installer dat .NET op de pc staat (of komt). Dan maakt het een herstelpunt voor Windows aan; netjes! Vervolgens begint het downloaden en installeren. Het werk van Soluto wordt gedaan tijdens het opstarten van de pc. Aan het eind van het installatie-proces wordt gevraagd of je nu of later wilt herstarten.

Opstarten

Natuurlijk ben je nieuwsgierig en wil je zo snel mogelijk het effect van Soluto ervaren. Dus je start meteen opnieuw op.

Tijdens de eerste keer opstarten doet Soluto gelijk al zijn werk. Het loopt alle op te starten processen en programma's af en meet hoe lang ze erover doen.

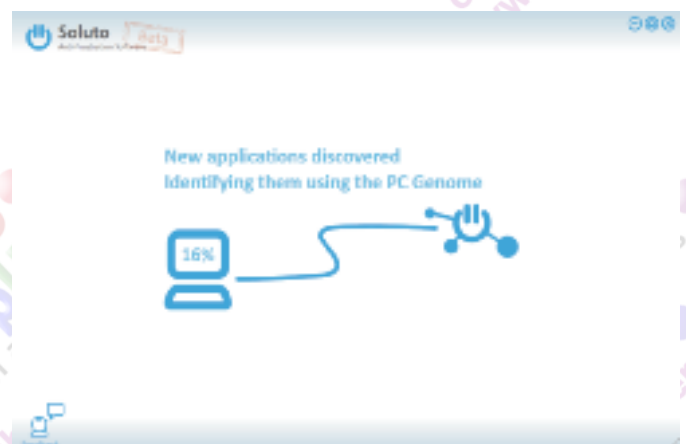
Soluto kent een aantal programma's. Als het nieuwe programma's tegenkomt, vraagt het de gegevens op bij PC Genome, de Soluto database met de ervaringen van andere gebruikers.

Als het opstarten is voltooid, kun je Soluto opstarten. Er verschijnt een scherm met een samenvatting van de resultaten. In mijn geval bleken 78 programma's opgestart te zijn en het opstarten duurde 3 minuten en 44 seconden.

Maar Soluto geeft ook een keurige samenvatting van de oorzaken. Van alle 78 programma's wordt aangegeven hoeveel tijd het opstarten in beslag nam. Ingedeeld in de groepen:

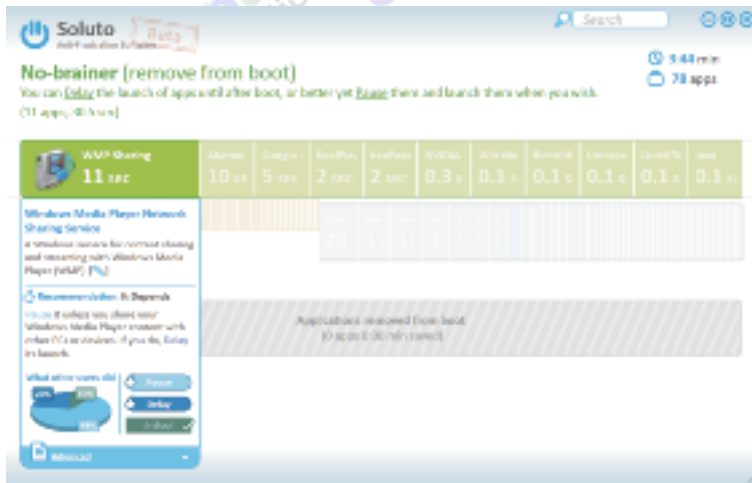
- No-brainer (remove from boot)
- Potentially remove (advanced users)
- Cannot be removed by Soluto (yet...)

Als je de muiscursor boven de resultaten houdt, dan wordt dat deel uitgerekt en kun je lezen welke programma's het zijn en hoeveel tijd die in beslag genomen hebben.

Hoe het opstarten versnellen?

De eerste groep (No-brainer) zou volgens Soluto, zonder erbij na te denken, uit de autostart verwijderd kunnen worden. Niet doen, eerst nadenken!

Ook daarbij helpt Soluto. Houd je muis stil boven een programmaam, dan opent zich een beschrijving van het programma en van wat het doet. Ga iets naar beneden of wacht een poosje, dan verschijnt een aanbeveling. Hierbij wordt in een taartdiagram aangegeven wat andere gebruikers met dit programma hebben gedaan. En je kunt kiezen tussen de volgende knoppen:

- Pause (wordt uit autostart verwijderd, maar blijft wel op de pc aanwezig)
 - Delay (wordt op een later moment automatisch opgestart)
 - In boot (alles blijft zoals het was)
- Als je op 'Advanced' klikt, verschijnt meer gedetailleerde informatie.

Delay houdt in dat het programma wel degelijk automatisch wordt opgestart, maar op een later moment, als de pc al bruikbaar is door de gebruiker. Hoeveel echte winst dit kan opleveren is me eerlijk gezegd niet helemaal duidelijk geworden. Windows 7 start namelijk al een heleboel programma's vertraagd op, om de indruk te wekken dat het opstarten van de pc sneller gaat.

Door 'Delay' te gebruiken, kan het voorkomen dat bepaalde acties van het bewuste programma wat later ter beschikking komen. Je zou bijvoorbeeld een programma kunnen opstarten en even later zou de auto-updater kunnen melden dat er een update beschikbaar is. Iets waar de meesten niet echt wakker van gaan liggen, maar soms zou zoiets van belang kunnen zijn.

Nog sneller starten

Het is zeker niet nodig om een Windowssysteem geheel tot stilstand te brengen. Zonder (noemenswaardig) energiegebruik kun je de pc ook in een winterslaap brengen en daarna heel snel weer opstarten.

Slaapstand: de gegevens van open programma's worden bewaard in RAM, de rest van het systeem schakelt zich uit. Er is alleen energie nodig om de gegevens in het RAM geheugen te kunnen bewaren. Opstarten is dan heel snel.

Ruststand: de gegevens in het geheugen worden op de harde schijf bewaard en het systeem schakelt zich uit; er is dus geen energiegebruik. Opstarten meestal binnen 30 seconden.

Dit laatste wordt in het Engels vaak 'hibernate' genoemd. Oftewel: winterslaap. In 'hiber' zit het woord 'winter' (in het Frans: 'hiver').

De No-brainer om KeePass bij mij tijdens het opstarten uit te schakelen, vond ik geen goed idee. Maar Soluto ziet dat ook wel in en geeft als aanbeveling 'It depends' (hangt ervan af). Naar 'Delay' kan best, maar uitschakelen zou ik niet doen. Zelfs niet, wetend dat 54% van de gebruikers dat wel deed.

Eerste ervaringen

Natuurlijk was ik niet erg tevreden met een opstarttijd van 3.44 minuten. Het is geen ramp, want meestal laat ik mijn pc in diepe slaap verzingen, maar een enkele keer moet je toch het hele opstartproces door en zit je minutenlang duimen te draaien.

Dus heb ik Soluto gebruikt om het opstarten te versnellen. Bij de 'No-brainers' kon ik de meeste 'dikke vertragers' wel missen. Bij 'Potentially remove' was ook een aantal programma's dat best uit de autostart kon.

Programma's die weinig tijd vergden heb ik links laten liggen. Die uitschakelen zou veel tijd investeren zijn voor weinig rendement. Iets waar ik als econoom een aversie tegen heb.

In twee etappes heb ik bereikt dat de opstarttijd gehalveerd werd tot 1 minuut en 52 seconden. Een snel succes zonder veel moeite, dank zij Soluto.

Laat je niet verleiden ...

Een programma als Soluto heeft ook een potentieel nadeel. Het zou je kunnen aanzetten tot het extreem inkorten van de opstarttijd, waarbij belangrijke programma's niet meer opgestart worden. Ook hier geldt dat gezond boerenverstand van groot belang is. Liever een paar seconden langere opstarttijd dan risico's nemen.

GigaHits 2010-6

Henk van Andel

Dit is al weer de laatste GigaHits van 2010. De zesde. Telkens keurig op tijd en met vele honderden programma's. Dank zij de ijver en toewijding van vele vrijwilligers. Die we daar heel erkentelijk voor zijn.

Ook deze GigaHits 2010-6 bevat weer ca. 550 nieuwe programma's. Het is weer een dual layer DVD-ROM van 8,5 gigabyte. We konden niet alles plaatsen, ongeveer 1,5 gigabyte hebben we in quarantaine gezet.

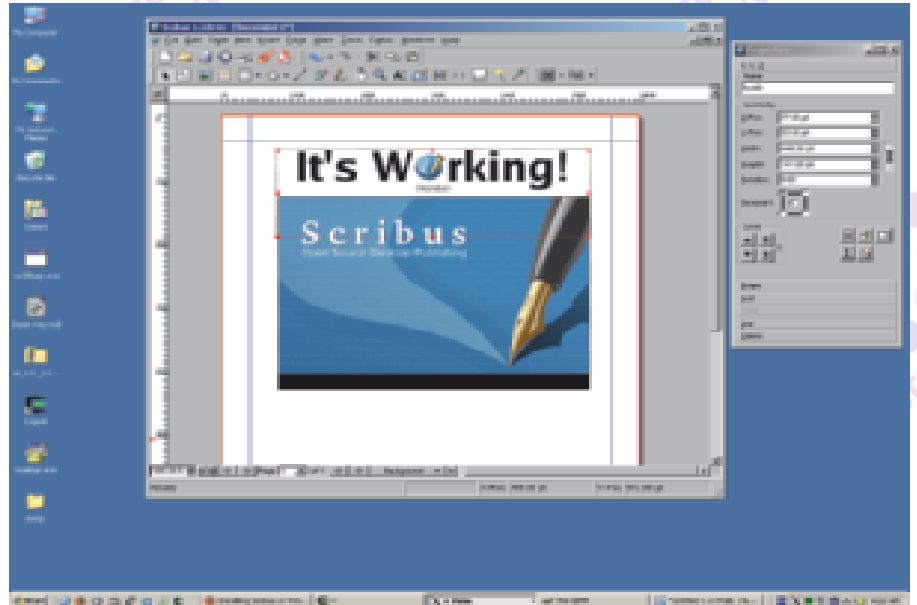
Enkele GigaHits geleden hebben we deze bootable gemaakt met recovery-software (SARDU). Dat is in goede aarde gevallen. Velen bewaren deze GigaHits zorgvuldig voor het geval een systeemredding nodig is.

Daarom hebben we nu weer zoiets. PartedMagic staat bootable op GigaHits 2010-6. Klein maar dapper, het vraagt minder dan 150 MB aan ruimte. Toch is het een geheel compleet systeem op basis van Linux. Met een volledige grafische interface, je ziet in principe niets van Linux.

Hoofddoel van Parted Magic is het partitioneren van schijfgeheugens. Of USB-sticks. Of het verkleinen, vergroten of verschuiven van partities.

Bijvoorbeeld om plaats te maken voor een dual-boot systeem.

Maar er staan veel meer programma's op Parted Magic, in totaal zo'n 150. En allemaal gratis. Vooral vrij 'technische',

maar wel heel interessante programma's. Eén daarvan is ISO master. Daarmee hebben we deze keer de GigaHits 2010-6 bootable gemaakt.

In SoftwareBus 2010-6 staat een artikel over Parted Magic. Maar ook een artikel over 'The making of SoftwareBus'. Daarin speelt het gratis 'Open Source' DTP-programma Scribus een grote rol. Scribus is heel krachtig en kan nageenough evenveel als de dure commerciële programma's. Op sommige punten is het zelfs te goed om alle mogelijkheden bij de huidige technische stand van drukkerijen te kunnen benutten. Op verzoek van de redactie is ook Scribus op de GigaHits geplaatst. Zowel voor Windows als Linux en - ja, natuurlijk - ook voor de Mac.

Het DiscTeam van HCC!CompUsers is jullie dankbaar voor de aandacht en interesse in de GigaHits. Mocht die interesse zover gaan dat je ook een bijdrage zou willen leveren, stuur dan een mailtje aan DiscTeam@CompUsers.nl. Graag met telefoonnummer, dan bellen we even.

We wensen jullie veel plezier met de GigaHits 2010-6. En natuurlijk wensen we jullie ook prettige feestdagen en een heel goed en gezond 2011.

